

Bezpečnost skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů

Ing. Zlata Jančaříková

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Ing. Zlata Jančaříková
Osobní číslo:	L20174
Studijní program:	N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace:	Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Bezpečnost skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši na dané téma.
2. Posuďte současný stav bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů.
3. Analyzujte možná rizika při skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek včetně prekursorů.
4. Navrhněte doporučení pro minimalizaci vybraných rizik v dané problematice.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERMICA. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.
 2. MISCAT, Richard a Brigid PIKE. *Coherence policy markers for psychoactive substances*. Paris: Council of Europe Publishing, 2014. ISBN 978-92-871-7928-9.
 3. ŠTEFAN, Jiří a Jiří HLADÍK. *Soudní lékařství a jeho moderní trendy*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3594-8.
- A další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Miroslav Tomek, PhD.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **6. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 6. května 2022

Jméno a příjmení studenta: Zlata Jančaříková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zaměřuje na bezpečnost skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek včetně prekursorů. Práce je rozdělena na dvě části, a to část teoretickou a část praktickou. Teoretická část se zaměřuje na bezpečnost skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek v právních předpisech a v odborné literatuře, drogovou kriminalitu a na proces uskladnění a likvidaci těchto látek. Praktická část je zaměřena na analýzu rizik, která mohou nastat při procesu bezpečnosti skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek včetně prekursorů. Vybraná rizika vycházející z analýzy rizik, jsou obsahem návrhové části, která popisuje efektivní způsob řešení problémových oblastí. Výsledkem práce je návrh doporučení a řešení vedoucí k minimalizaci nejzávažnějších rizik.

Klíčová slova: analýza, drogy, bezpečnost, kriminalita, likvidace, riziko, skladování

ABSTRACT

The diploma thesis focuses on the safety of storage and disposal of narcotics and psychotropic substances, including precursors. The work is divided into two parts, the theoretical part and the practical part. The theoretical part focuses on storage security and the elimination of narcotic drugs and psychotropic substances in legislation and in the professional literature, drug crime and the process of storage and disposal of these substances. Practical part is focused on the analysis of risks that may occur during the storage security process and the elimination of narcotic drugs and psychotropic substances, including precursors. Selected risks based on risk analysis are the content of the design part, which describes an effective way to solve problem areas. The result of the work is a proposal of recommendations and solutions leading to the minimization of the most serious risks.

Keywords: analysis, drugs, safety, crime, liquidation, risk, storage

*„Ničeho jsem nenabyl lehce. Každá věc mě stála nejtvrďší práci. Nehledejte lehké cesty.
Ty hledá tolik lidí, že se po nich nedá přijít nikam.“*

Tomáš Baťa

Na tomto místě chci srdečně poděkovat panu doc. Ing. Miroslavu Tomkovi PhD., za odborné vedení diplomové práce, cenné rady a připomínky, které mi během práce vždy ochotně poskytoval. Největší díky patří mému muži a rodině, kteří mě po celou dobu studia podporovali. Byli jste mi obrovskou oporou. Děkuji!

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍLE A METODY ŘÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 BEZPEČNOST SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK V PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH A V ODBORNÉ LITERATUŘE.....	14
1.1 NÁVYKOVÁ LÁTKA	14
1.2 OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY.....	15
1.3 HISTORIE UŽÍVÁNÍ, ZNEUŽÍVÁNÍ A ŠÍŘENÍ DROG	16
1.4 DROGY A OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY VČETNĚ PREKURSORŮ V ODBORNÉ LITERATUŘE	17
1.5 PRÁVNÍ RÁMEC V OBLASTI DROGOVÉ KRIMINALITY	18
2 DROGOVÁ KRIMINALITA.....	21
2.1 PRIMÁRNÍ DROGOVÁ KRIMINALITA	21
2.2 SEKUNDÁRNÍ DROGOVÁ KRIMINALITA	22
2.3 ČESKÁ DROGOVÁ SCÉNA A VÝVOJOVÉ TRENDY	22
2.4 DOPADY PANDEMIE COVID-19 NA DROGOVOU KRIMINALITU	24
2.5 APLIKACE PROTIDROGOVÉ POLITIKY NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY.....	24
3 USKLADNĚNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK VČETNĚ PREKURSORŮ	26
3.1 UKLÁDÁNÍ A MANIPULACE S VĚCNÝMI DŮKAZY	26
3.2 ZÁSADY SKLADOVÁNÍ CHEMICKÝCH LÁTEK A MANIPULACE S NIMI	26
3.3 LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK A PREKURSORŮ	31
3.4 BEZPEČNOSTNÍ OCHRANA PROSTORU SKLADOVÁNÍ DROG.....	31
ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	33
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
4 SOUČASNÝ STAV NELEGÁLNÍHO OBCHODU S DROGAMI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	35
4.1 ZAJIŠTĚNÉ DROGY V LETECH 2018 – 2020	36
4.2 SITUACE V OBLASTI NEBEZPEČNÝCH LÁTEK NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY.....	38
5 SOUČASNÝ STAV BEZPEČNOSTI SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK VČETNĚ PREKURSORŮ	39
5.1 POSTUP POLICISTŮ V RÁMCI ČINNOSTI PO LINII TOXI	39
5.2 POSTUP PŘI MANIPULACI SE ZAJIŠTĚNÝMI VĚCMI A JEJICH EVIDENCE	41
5.3 REŽIMOVÝ PROSTOR ZAJIŠTĚNÝCH VĚCÍ	41

5.4	LIKVIDACE ZAJIŠTĚNÝCH VĚCÍ	44
6	APLIKACE VYBRANÝCH METOD ANALÝZY RIZIK NA BEZPEČNOST SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACI OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK VČETNĚ PREKURSORŮ	46
6.1	APLIKACE METODY CHECKLIST ANALYSIS NA SYSTÉM BEZPEČNOSTI SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK	46
6.2	APLIKACE MATICE RIZIK NA SYSTÉM BEZPEČNOSTI SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK	48
6.3	APLIKACE METODY WHAT IF NA SYSTÉM BEZPEČNOSTI SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK	50
6.4	VYHODNOCENÍ ANALÝZY RIZIK.....	58
7	NÁVRH DOPORUČENÍ PRO MINIMALIZACI VYBRANÝCH RIZIK	59
7.1	PODMÍNKY PRO BEZPEČNÝ PROVOZ SKLADU	59
7.1.1	Požadavky na bezpečnost práce	59
7.1.2	Požadavky na skladové prostory	62
7.1.3	Požadavky na regály	62
7.1.4	Požadavky na manipulační jednotky.....	63
7.1.5	Požadavky a pokyny pro obsluhu a údržbu skladu	64
7.2	DOPRAVNÍ KOMUNIKACE VE SKLADOVÉM PROSTORU	65
7.3	ZÁSADY BEZPEČNÉHO ZACHÁZENÍ S CHEMICKÝMI LÁTKAMI.....	65
7.4	POSTUP PŘI ÚNIKU LÁTKY	66
7.5	VYBAVENÍ A POUŽITÍ OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PRACOVNÍCH PROSTŘEDKŮ	67
7.6	ZJEDNODUŠENÝ NÁVRH ŘEŠENÍ ÚPRAVY REŽIMOVÉHO PROSTORU S DŮRAZEM NA ROZDĚLENÍ SKLADOVACÍCH MÍSTNOSTÍ	67
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ	75
	SEZNAM TABULEK.....	76

ÚVOD

Potírání nelegálního drogového byznysu je důležité a pro každou společnost sebezáchovné, ovšem i přes veškeré aktivity směřující ke snahám minimalizovat drogovou kriminalitu, je byznys tohoto druhu stále velmi populární a vykazuje rostoucí trendy.

Pád železné opony sice znamenal otevření hranic České republiky (dále jen „ČR“) celému světu, ale současně nepřinesl jen pozitivní stránky. V ČR se začaly objevovat nové nepopulární jevy, mezi které patřila i zvyšující se nabídka, distribuce a prodej omamných a psychotropních látek. Geografické umístění ČR zapříčinilo, že se ČR nově stala tranzitní zemí, přes kterou procházejí drogové cesty. Po roce 1989 byl patrný také nárůst organizovaných gangů, což zapříčinily mezery v legislativním rámci. Kvůli nedostatkům právních norem prudce vzrostl organizovaný zločin, vzrostla šedá, ale i černá ekonomika, díky níž stát přišel ročně o miliardy korun.

Psychoaktivní drogy bývají děleny na tzv. měkké a tvrdé drogy. Takovéto základní rozdělení má vyjadřovat míru nebezpečnosti užívání těchto látek pro uživatele, ovšem toto dělení nemůže být bráno jako dogma, protože každý jedinec po užití různé drogy reaguje různě. Co lze ovšem paušalizovat, jsou nepopíratelné nepříznivé následky užívání omamných a psychotropních drog ve všeobecné rovině.

Oblast drog se neustále vyvíjí. Dealeři, ale i samotní uživatelé při svých činnostech využívají moderních technologií a postupů, kdy takovýmto jedním z posledních novodobých trendů je například online způsob nákupu. Snazší dostupnost drog pak přímo souvisí i s jejich množstvím jako takovým, proto je nutné na tyto vývojové trendy reagovat a neopomíjet přitom stránku bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek, jako takových.

CÍLE A METODY PRÁCE

Téma diplomové práce „*Bezpečnost skladování a likvidace omamných a psychotropních látek*“ je velmi aktuálním a živým tématem. Hlavním stanoveným cílem této práce je identifikace a analýza rizik současného procesu skladování a likvidace těchto látek.

Stanovení dílčích cílů:

- zpracovat literární rešerši dané problematiky,
- vytyčit právní normy,
- posoudit odbornou literaturu pojednávající o bezpečnosti skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek a prekursorů,
- popsat současný stav nelegálního obchodu s drogami na území ČR,
- posoudit současný stav bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů,
- aplikovat vybrané analýzy rizik,
- navrhnout doporučení pro minimalizaci vybraných rizik.

Pro dosažení jak hlavních, tak dílčích cílů je v této práci použito různých metod, jako je syntéza literárních a internetových zdrojů, pozorování, vícezdrojový sběr informací, uplatnění zkušeností a praxe, ale také identifikace, analýza, či vyhodnocení. Dále je v práci uplatněna metoda tzv. Checklistu, kterou jsou identifikována možná nebezpečí, která mohou nastat při skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek včetně prekursorů. Na základě Checklistu je vytvořena matice rizik, která určuje míru přijatelnosti analyzovaného rizika. Následné užití metody What if pak popisuje důsledky jednotlivých rizik a navrhuje možná opatření k jejich eliminaci.

Riziko je nejčastěji definováno jako jakákoli situace, kdy ne všechny události jsou s jistotou známy. Chavas rizikovou událost definuje jako jakoukoli událost, která není předem jistá a také se zamýšlí nad skutečností, že čas je základní charakteristikou rizika. (Chavas, 2004) Riziko se často popisuje jednoduchou rovnicí: Riziko = nejistota x nežádoucí následky.

To, co tento výraz vyjadřuje, není ani tak způsob, jakým se počítají všechna rizika, ale to, že oba tyto prvky musí být přítomny, aby existovalo skutečné riziko. Stejně tak, pokud neexistuje žádný následek nebo nežádoucí výsledek, neexistuje žádné riziko. (Yoe, 2019)

Analýza pomocí kontrolního seznamu, často také označována jako CLA, neboli Checklist analysis. Jedná se o velmi jednoduchou techniku využívající seznam položek, kroků či úkolů, podle kterých se ověřuje správnost či úplnost postupu. Tato analýza je často základem různých sofistikovaných metod v oblasti kvality, bezpečnosti či rizik. Kontrolní seznam je jednou z nejjednodušších, nepoužívanějších, ale současně velmi účinných technik analýzy nebo kontroly. Vychází zpravidla z nějaké dobré praxe, pomocí které je vytvořen. Pracovník pak oproti němu kontroluje správnost či úplnost svého počínání nebo stavu kontrolovaného předmětu. Nejčastěji bývá výsledek zaznamenáván jako odpověď ano / ne. Nespornou výhodou analýzy pomocí kontrolního seznamu je fakt, že nachází uplatnění téměř ve všech oblastech lidských činností a velmi často nachází uplatnění při zjišťování souladu s normami či standardy. CLA je jak metodou preventivní, tak i metodou zpětného zjišťování příčiny problému. Může se jí ověřovat stav zařízení, ale i úplnost kroků před spuštěním zařízení. (Analýza pomocí kontrolního seznamu – CLA, ©2017)

Metoda Checklist analysis je v diplomové práci použita k identifikaci nebezpečí, která by mohla narušit proces bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursoru.

Maticе rizik je kvantitativní metodu, jejíž podstata spočívá v tom, že se jednotlivá identifikovaná rizika bodově ohodnotí. Stupnice bývá velice často pětibodová, což však není podmínkou. Vše záleží na manažerovi rizik a jeho volbě stupnice hodnocení. Hodnotí se dvě základní věci, a to dopad identifikovaného rizika a pravděpodobnost, že toto riziko nastane. Výsledná hodnota rizika pak vzniká prostřednictvím vynásobení dopadu rizika a jeho pravděpodobnosti. (Nový, Nováková a Waldhans, 2006)

Aplikací metody Maticе rizik jsou v diplomové práci stanoveny kategorie přijatelnosti míry rizika, tedy zda se jedná o riziko přijatelné, částečně přijatelné, či zcela nepřijatelné. S riziky spadajícími do kategorie částečně přijatelná a nepřijatelná, je následně pracováno v návrhové části diplomové práci.

Metoda What if, také nazývaná metodou Co se stane když? je jednou ze tří nejjednodušších forem provádění analýzy rizik. Na rozdíl od jiných, složitějších metod, tato technika nevyžaduje speciální kvantitativní metody nebo rozsáhlé předběžné plánování. Metoda využívá vstupní informace specifické pro proces ke generování sady otázek typu kontrolního seznamu. Speciální tým připravuje tento obsáhlý seznam otázek, nazývaných otázkami

co kdyby?, na které pak skupina společně odpovídá a výstupy shrnuje do tabulky. (Greenberg, Cramer, 1991, s. 75)

Tato analytická technika se používá zejména při rozhodování a řízení rizik. Její princip je postaven na hledání možných dopadů u vybraných situací. Ve své podstatě se jedná o strukturovaný brainstorming, kde se v rámci spontánní diskuse hledají dopady konání či procesů a opatření proti těmto dopadům. Této analýzy se zpravidla účastní skupina zkušených lidí, jejichž cílem je nalezení odpovědí na otázky, nebo možných dopadů, za pomoci otázek „co se stane, když ...“. V rámci postupu této metody je nejprve nutné definovat oblasti zájmu, následně pak definovat cílové zájmy problémů a poté generovat otázky, odpovědi a opatření na situace. Analýza What-if je systematická, ale ne přesně strukturovaná analytická technika, která pomocí týmu expertů generuje a hledá potenciální problémy, rizika a opatření k jejich nápravě. Její využití je naprosto univerzální a výstupem je popis potenciálních problémů či rizik včetně doporučení, jak jim předcházet. (Co když analýza, ©2015)

Identifikovaná rizika byla následně vyhodnocena metodou What if doplněnou o Matici pro posouzení rizik. Pro vybraná rizika byl vytvořen návrh opatření vedoucí k jejich minimalizaci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK V PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH A V ODBORNÉ LITERATUŘE

Nebezpečnou látkou se rozumí jakákoli kapalina, plyn nebo pevná látka, jež představuje riziko pro zdraví nebo bezpečnost pracovníků, proto skladování takovýchto látek je vždy vnímáno za vysoce rizikové. Do kategorie nebezpečných látek zajisté spadají i omamné a psychotropní látky, u kterých je nutno dbát na zvýšenou bezpečnost skladování, a to nejen pro jejich rozmanitost, co se chemické stránky týče.

Mezi vybrané základní zásady bezpečného skladování takovýchto látek a směsí patří:

- každá látka, resp. její obal musí být označen v souladu s NV 375/2017 Sb. – příslušným symbolem nebezpečnosti a názvem látky, případně bližšími údaji o její nebezpečnosti;
- látky musejí být skladovány výhradně v originálních obalech nebo označených náhradních obalech k tomu určených;
- teplota v jednotlivých místech musí být udržována dle požadavků v bezpečnostních listech;
- společně skladovat se smějí jen t látky, které spolu nereagují;
- při skladování musí být vyloučena záměna a vzájemné negativní působení uskladněných chemických látek a chemických přípravků a zbráněno jejich pronikání do životního prostředí a ohrožení zdraví lidí;
- obaly musejí být uloženy v záchytných vanách, otvorem nahoru, náležitě utěsněny a zajištěny proti úniku;
- sklad musí být zabezpečen tak, aby nedošlo k úniku látek do povrchových nebo podzemních vod. (Zásady skladování nebezpečných chemických látek, © 2015)

1.1 Návyková látka

Dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, se návykovou látkou v souladu s § 130 rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. (Česko, 2015)

Z pohledu Trestního zákoníku je však pojem návyková látka definován v širším smyslu, než je tomu u definice vyplývající ze zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách, který za návykové označuje pouze omamné a psychotropní látky. (Česko, 1998)

1.2 Omamné a psychotropní látky

Omamné a psychotropní látky bývají nejčastěji definovány jako látky, u kterých vzniká nebezpečí chorobného návyku nebo psychických změn, které jsou nebezpečné nejen pro společnost, ale i pro toho, kdo je opakovaně bez odborného dohledu používá, a jež jsou uvedeny v seznamech těchto látek (např. kokain, opium, morfin, heroin atd.). Tedy v příloze č. 1 až 7 k zákonu č. 167/1998 Sb. o návykových látkách. (Štefan a Mach, 2005; Štefan a Hladík, 2012)

Dle Josefa Kuchty je hlavním charakteristickým znakem omamných a psychotropních látek jejich rychlý a výrazný účinek na psychickou, ale také tělesnou a sociální sféru života jednotlivce, který způsobuje vznik psychické nebo i fyzické závislosti. Ta nastupuje mnohem rychleji a u vyššího procenta populace, než je tomu například u závislosti na alkoholu. (Kuchta, 1993)

Kalina (2015) pak omamnou a psychotropní látku, definuje jako látku, která má tyto vlastnosti:

- **psychotropní účinek**, který modifikuje prožívání a mění též, jak je svět viděn a vnímán;
- **závislostní potenciál**, kdy dlouhodobé a pravidelné užívání vyvolává závislost a vede ke ztrátě kontroly nad jejím užíváním.

„Co je to droga?“

Snad každý zná nějakou drogu, ale při pohledu na ampulku Morphinu si každý představuje něco jiného:

- *lékař říká, že je to léčebný prostředek,*
- *farmaceut říká, že je to farmaceutický preparát,*
- *chemik říká, že je to soluce obsahující omamnou látku,*
- *právník říká, že je to narkotikum,*

- zákon říká, že je to prostředek k jeho narušení,
- abuzér říká, že je to kousek hostiny,
- závislý jedinec říká, že je to životní jistota,
- obchodník říká, že je to jen maličkost“. (Janík a Dušek, 1990)

I přes fakt, že v trestně právní rovině dochází ke klasifikaci tzv. drogových trestných činů, samotný Trestný zákon s pojmem droga nepracuje. Pojem droga pochází z arabského slova *durana*, jehož českým ekvivalentem je pojem *léčivo*. V češtině je ovšem pojem droga vnímán jako „omamující prostředek“, nebo také jako „dráždivý přípravek“. Světová zdravotní organizace (dále jen „WHO“) označila za drogu „*jakoukoli látku (substanci), která, je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí*“. (Hejda, 2000)

Z pohledu povědomí široké veřejnosti lze konstatovat, že droga je vnímána jako nelegální látka, která je zneužívána pro své psychoaktivní účinky. Ovšem drogami nejsou pouze látky zakázané. Definici splňují také společensky přijatelné látky, jako je například alkohol, káva, či tabák. Z pohledu trestního práva je alkohol považován za návykovou látku, ale káva a tabák nikoli. Důvodem je prozaický. Jak káva, tak tabák sice mohou vyvolat závislost a tím vyhovují široké definici pojmu droga, nicméně tyto látky nepříznivě neovlivňují psychiku člověka, jeho ovládací, či rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Neodpovídají tedy pojmu návyková látka ve smyslu trestního zákoníku. (Novotný, Gřivna, Šámal a Vokoun, 2012)

1.3 Historie užívání, zneužívání a šíření drog

Je velmi obtížné určit, od kdy lidstvo zneužívá rozličné drogy, ale Janík a Dušek (1990) se ve své publikaci *Drogy a společnost* ztotožňují s názorem, že historie zneužívání drog je zřejmě stará jako lidstvo samo. Vždyť už zastánci různých náboženství věřili, že látky, které způsobují povznesenou náladu a zapomnění nebo navozují všelijaké extatické stavy, jsou darem bohů.

Novodobá historie užívání, zneužívání a šíření drog se dle Kaliny (2003) dělí na tři období:

- **do roku 1960** byly drogy vnímány jako odborný problém, kterými se zabývají pouze specialisté, tzn. kriminalisté (trestná činnost) a lékaři – psychiatři z pohledu léčení závislosti;
- **od roku 1960 do roku 1990** se drogy staly společenským problémem, a to zejména ve vyspělých zemích. Tento problém se dotkl nejen mnoha sociálních vrstev a skupin, ale také mnoha profesí. Enormní nárůst užívání drog s vážnými zdravotními a sociálními důsledky vedl ke změně koncepcí a přístupů drogových politik;
- **od roku 1990** se drogy staly globálním problémem, což znamená, že ovlivňují prakticky všechny země světa. V případě ČR dochází ke změně, kdy se ČR stává z transitní země zemí spotřebitelskou, i když transit přes naše území pochopitelně stále probíhal a nevymizela ani místní produkce.

1.4 Drogy a omamné a psychotropní látky včetně prekursorů v odborné literatuře

Drogovou problematikou se zabývá široká škála vědních oborů, jako je například kriminalistika, psychologie, sociologie, či medicína. Výčet základní odborné literatury řešící problematiku omamných a psychotropních látek a věcí souvisejících je následující:

- **Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení** (Hejda). Tato interdisciplinární studie shrnuje současné poznatky o podstatě a účincích omamných látek. (Hejda, 2000)
- **Drogy a společnost** (Janík a Dušek). Naučná literatura, která objasňuje vznik drogové závislosti, seznamuje s jednotlivými druhy omamných látek, jejich účinky apod. (Janík a Dušek, 1990)
- **Klinická adiktologie** (Kalina). Adiktologie je multidisciplinární vědní obor. Tento obor se zaměřuje na prevenci, léčbu a výzkum užívání návykových látek a jiných forem závislostního chování. Literatura se nezaobírá jen tradiční oblastí zneužívání alkoholu a nezákonných drog, ale zahrnuje také i tabák a nelátkové závislosti, kterými jsou například gambling nebo internetové závislostní poruchy. (Kalina, 2015)

- **Aplikovaná forenzní psychologie** (Matoušková). Zabývá se otázkami aplikované forenzní psychologie a trestněprávní, kriminalistickou a kriminologickou problematikou. (Matoušková, 2013)
- **Kriminologie** (Novotný, Zapletal). Publikace pojednává o stavu, struktuře a dynamice kriminality. Popisuje majetkovou, násilnou, mravnostní a organizovanou kriminalitu, kriminalitu a návykové látky, kriminalitu mládeže a proti mládeži. (Novotný, Zapletal, 2008)
- **Soudně lékařská a medicínsko-právní problematika v praxi** (Štefan, Mach). Kniha popisuje základní poznatky ve zdravotnický velmi důležitém oboru. Znalost legislativní a medicínsko-právní problematiky je v moderním a právním státě zcela nezbytná nejen při vlastním výkonu zdravotní péče, ale také při činnosti požadované státními a jinými orgány. (Štefan, Mach, 2005)
- **Kriminologie a prevence kriminality** (Zoubková, Moulisová). Skripta pro střední a vyšší odborné školy jsou publikací zabývající se kriminologií jako vědou o kriminalitě, kontrolou kriminality, prevencí zločinnosti a dalšími aspekty. (Zoubková, Moulisová, 2004)
- **Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy** (Balabán, Pernica). Publikace se zaměřuje na vnější vlivy ovlivňující bezpečnost ČR a její bezpečnostní systém, ale také na utváření politických, ekonomických, sociálních, legislativních a demografických aspektů jeho fungování. (Balabán, Pernica, 2015)

1.5 Právní rámec v oblasti drogové kriminality

V současné době platná právní úprava nikterak nepostihuje samotné užívání drog i přes to, že bezpochybně konzumace drog poškozuje zdraví toxikomana. Zneužívání drog, ostatně jako většina sebepoškozujících jednání není kriminalizována. Ovšem na užívání drog se nabaluje další trestná činnost, která již samozřejmě postihována je. Jedná se o trestnou činnost, kterou páchají jak uživatelé drog, tak i lidé, kteří zneužívají závislosti na droze jiných. (Trestné činy související s drogami, ©2002)

Výčet právního rámce ČR řešící problematiku omamných a psychotropních látek a věci souvisejících je následující:

- Zákon č. **167/1998** o návykových látkách – tento zákon upravuje zacházení s návykovými látkami a s přípravky obsahujícími návykovou látku, jejich vývoz, dovoz a tranzitní operace s nimi.
- Zákon č. **273/2013 Sb.**, zákon, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Nejvýznamnější změnou je oblast pěstování máku, konopí a koky a vývoz, dovoz a zneškodňování makoviny.
- Zákon č. **65/2017 Sb.**, o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, s platností od 31. 5. 2017 (do 30. května 2017 platí zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, tzv. „tabákový zákon“). Tento zákon upravuje opatření k ochraně před škodami působenými užíváním návykových látek a působnost správních úřadů a územních samosprávných celků při přijímání a provádění opatření podle tohoto zákona.
- Zákon č. **272/2013 Sb.**, o prekursorech drog. Zákon upravuje některé povinnosti podnikajících fyzických osob, právnických osob a orgánů státní správy, které se zabývají nebo se hodlají zabývat činností spojenou s prekursory drog.
- Zákon č. **378/2007 Sb.**, o léčivech; zejm. § 78. Zejména výzkum, výroba, příprava, distribuce, kontrola a odstraňování léčivých přípravků a léčivých látek.
- Zákon č. **40/2009 Sb.**, trestní zákoník; zejm. § 130, § 274, § 283 – § 287, definující pojem návyková látka, klasifikující ohrožení pod vlivem návykové látky, nedovolená výroba, či přechování a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, šíření toxikománie aj.
- Zákon č. **273/2008 Sb.**, o Policii České republiky; zejm. § 67 pojednávající o získávání informací v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků.
- Zákon č. **361/2000 Sb.**, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů; zejm. § 5 vymezující povinnosti řidiče.
- Zákon č. **262/2006 Sb.**, zákoník práce; zejm. § 106, kdy je povinností zaměstnance podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného

zaměstnavatelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

- Nařízení vlády č. **463/2013 Sb.**, o seznamech návykových látek. Toto nařízení stanovuje seznam omamných látek podle Jednotné úmluvy o omamných látkách (47/1965 Sb.).
- Nařízení vlády č. **455/2009 Sb.**, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku.
- Nařízení vlády č. **458/2013 Sb.**, o seznamech výchozích a pomocných látek a jejich ročních množstevních limitech.
- Nařízení vlády č. **41/2014 Sb.**, o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou.
- Nařízení vlády č. **454/2009 Sb.**, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem a jaké je jejich větší množství, a co se pro účely trestního zákoníku považuje za metodu spočívající ve zvyšování přenosu kyslíku v lidském organismu a za jiné metody s dopingovým účinkem.
- Nařízení vlády č. **467/2009 Sb.**, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů.
- Vyhláška č. **236/2015 Sb.**, o stanovení podmínek pro předepisování, přípravu, distribuci, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití, tzv. „vyhláška o konopí“.
- Vyhláška č. **84/2008 Sb.**, o správné lékařské praxi, bližších podmínkách zacházení s léčivy v lékárnách, zdravotnických zařízeních a u dalších provozovatelů a zařízení vydávajících léčivé přípravky, ve znění pozdějších předpisů.

2 DROGOVÁ KRIMINALITA

Drogová kriminalita, dle Balabána, Pernici a kol. (2015) je označována za místo, kde stát „zaspal“. Také definována jako nelegální obchod s omamnými a psychotropními látkami, patřící mezi trvalé výzvy pro politickou, justiční, bezpečnostní, zdravotnickou či sociální komunitu řady zemí celého světa.

Kriminalita je jedním, ne-li hlavním, doprovodným problémem zneužívání drog. Na jedné straně jsou drogy a kriminalita spojovány jen proto, že nezákonné držení určitých látek je trestným činem. Na straně druhé je pak poukazováno, že drogy způsobují, ovlivňují nebo jsou spojovány s trestnou činností. Existují totiž značné důkazy, které jednoznačně prokazují fakt, že užívání drog způsobuje kriminalitu. (Bean, 2008)

Trestná činnost, související s výrobou, distribucí, užíváním drog nebo jinými aktivitami spojenými s drogami, zahrnuje celou škálu protiprávních typů jednání, a to od bagatelních deliktů, které hraničí s přestupky, až po rozsáhlé aktivity mezinárodního organizovaného zločinu (Zeman, Štefunková a Trávníčková, 2015). Ovšem latence u tohoto druhu kriminality je poměrně vysoká, což zapříčiňuje nejen profesionalita a organizovanost pachatelů, ale také díky účelové nesoučinnosti obětí, kdy se v drtivé většině jedná o konzumenty, kteří nemají zájem na trestním stíhání svých zásobovatelů (Trávníčková, 2001). Dalším důvodem vysoké míry latence trestných činů drogové kriminality je také procesně obtížnější prokazování nealkoholických látek v biologickém materiálu v terénních podmínkách. (Zoubková a Moulisová, 2004)

2.1 Primární drogová kriminalita

Trestní zákon č. 140/1961 Sb. upravoval primární trestné činy jako trestné činy nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů a trestný čin šíření toxikomanie. Dne 1. ledna 2010 ovšem nabyl účinnost nový trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb. Tento zákoník kromě řady jiných změn přinesl také modifikace v oblasti právní úpravy primárních drogových trestných činů, které neunikly pozornosti odborníků, laické veřejnosti, ani médií, a to ani v zahraničí. Pod souhrnným označením tzv. drogových trestných činů jsou pak dle nového trestního zákoníku řazeny trestné činy, jež spočívají v nezákonné manipulaci s návykovými látkami, tj.: trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy, přechovávání omamných a psychotropních látek a jedů, nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku, výroba a držení

předmětů k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedů a šíření toxikomanie. (Zeman, Štefunková a Trávníčková, 2015)

2.2 Sekundární drogová kriminalita

Sekundární drogová kriminalita zahrnuje jakoukoli trestnou činnost, prostřednictvím které byly obstarány prostředky na návykové látky, ale i prostředky pro zajištění dalších jiných potřeb uživatelů drog, jako je například jídlo, oblečení atd. Sekundární drogová kriminalita může také zahrnovat majetkovou trestnou činnost, násilnou trestnou činnost, ale také trestné činy mravnostní povahy, výtržnictví, útoky na veřejného činitele aj. (Kalina, 2015)

Trávníčková (2001) dělí takovouto trestní činnost do tří skupin, kdy první jsou trestné činy páchané pod vlivem návykové látky. Jedinci páchají trestnou činnost pro užití drogy, eventuálně během abstinčního syndromu a jedná se nejčastěji o majetkové trestné činy, jako jsou krádeže, neoprávněné užití či poškození cizí věci a bývají doplněny výtržnostmi, popřípadě násilnou trestnou činností. Tuto skupinu pak doplňují pachatelé, které si formou trestné činnosti obstarávají prostředky k zakoupení drog, popřípadě si drogy obstarávají trestnou činností přímo. Závažnost takovýchto trestných činů je různá, a to od drobných krádeží až po loupežná přepadení, což je ve většině případů stupňováno s ohledem na míru závislosti a druhu drog, od něhož se odvíjí její cena. Třetí skupinou jsou pak trestné činy páchané na osobách drogově závislých. Pachatelé pro takovéto trestné činy zneužívají buď přímo stavu intoxikace, nebo závislosti jako takové. V tomto případě se nejčastěji jedná o trestné činy mravnostního charakteru. Nad rámec tohoto členění lze zařadit i trestnou činnost, jež doprovází především obchod s drogami a tím je tzv. praní špinavých peněz. Trestný zákoník toto vnímá jako trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti, kdy se pachatel snaží zahltit nezákonný původ peněz a vzbudit dojem, že se jedná o peníze nabyté legální cestou. Jedná se o určitou dohru primární drogové trestné činnosti.

2.3 Česká drogová scéna a vývojové trendy

K nejvýznamnější změně drogové scény na území ČR došlo po roce 1989. Specifikem české drogové scény před rokem 1989 bylo to, že většina výrobců našich drog byla současně i konzumenty, v podstatě se jednalo o výrobu pro vlastní spotřebu a prakticky neexistoval černý trh ovládaný různými mafiemi, kde jsou drogy lukrativním obchodním artiklem. (Matoušková, 2013)

Názor Matouškové sdílí i Novotný a Zapletal (2008), kteří myšlenku rozvádějí o fakt, že předlistopadové období spojené s omezeným přeshraničním pohybem vedlo ke vzniku specifického charakteru české drogové scény, kdy revolučně naladěná mládež experimentovala s těkavými látkami (nejrozšířenější látkou bylo ředidlo) a dospělí zneužívali dostupná léčiva s obsahem morfinu, kodeinu či halucinogenních látek. Následně docházelo k chemickým úpravám a oddělování účinné látky, čímž se pervitin stal typickou syntetickou drogou pro předlistopadovou éru. Juráková a Štablová (1999) poukazují, jak Sametová revoluce a otevření hranic ovlivnilo transformaci drogové scény, kdy rapidně vzrostla jak nabídka ilegálních drog, tak i poptávka po nich. Předrevoluční ČR pak následně rychle dostihla státy, za kterými zaostávala a v současné době lze konstatovat, že ČR je v oblasti ilegálních drog rovnocenným partnerem ostatním zemím. Tak rapidní vymrštění ČR na nechvalná přední místa pomyslného žebříčku v oblasti kriminality s drogovým prvkem zapříčinilo nejen otevření hranic, ale také například existence kvalitního chemického a farmaceutického průmyslu společně s nevyhovující legislativou, která byla do roku 1989 dostačující.

S příchodem nového tisíciletí dochází k vzestupnému trendu na úseku nealkoholové toxikomanie. Užívání návykových látek se rozšiřuje nejen na hudebních akcích, ale obliba roste bohužel i mezi řidiči motorových vozidel, což se negativně projevuje ve statistikách nehodovosti na českých silnicích. Cenová i místní dostupnost drog zvyšuje jejich popularitu mezi experimentující mládeží. Vstup do Evropské unie (dále jen „EU“) a schengenského prostoru zajistí usnadnil pohyb napříč státy, ale negativně se podepsal v oblasti volnějším působišť pro organizovaný zločin a usnadnil nákup prekursorů, a to především látek s obsahem pseudoefedrinu v zahraničí. (Štablová, 2009)

Květen roku 2009 byl zlomový co do prodeje látek s obsahem pseudoefedrinu. Na základě zákona o léčivech došlo k zařazení léků s obsahem do 30 mg pseudoefedrinu do skupiny léků, kterých bylo možno v lékárnách bez lékařského předpisu dostat po předložení občanského průkazu jen omezené množství a na určitou dobu. Lékární byly propojeny s centrálním úložištěm dat, kde byl každý výdej zaznamenán a jehož prostřednictvím bylo možno kontrolovat množství vydaných látek s obsahem pseudoefedrinu, což v praxi znamenalo, že pracovník lékární byl schopen zjistit, jaké množství a v jakém časovém horizontu bylo zákazníkovi prodáno. Nově nastavený systém měl značné nedostatky (např. s centrálním úložištěm dat nebyly propojeny všechny lékární) a nevedl tak k výraznému snížení výroby pervitinu. Toxikomani obratem na novou situaci zareagovali a našli nové

způsoby, jakými si potřebný prekursor zajistit, a to dovozem látek s obsahem pseudoefedrinu z Polska a Německa, kde byly látky volně dostupné a jejich cena výrazně nižší. (Blažejovský, ©2009)

2.4 Dopady pandemie Covid-19 na drogovou kriminalitu

Rok 2020 s sebou přinesl opatření související s pandemií Covid-19, která významně ovlivnila drogovou scénu, a to nejen v ČR, ale i v celosvětovém měřítku. Na začátku platnosti mimořádných opatření byly zaznamenány změny spočívající především v nárůstu cen a snížení dostupnosti některých drog, ale i uzavření distribučních kanálů, s čímž souviselo hledání nových dovozních a vývozních cest a obchodních míst. Obchod s omamnými a psychotropními látkami šel do ústraní z veřejného prostoru a začal se více orientovat do on-line prostředí. (Národní protidrogová centrála, 2021)

Významný pokles obecné kriminality a trestných činů souvisejících s drogami byl zaznamenán v souvislosti s omezením pohybu osob, uzavřením řady obchodů, omezením služeb a poklesem turistického ruchu. Toto všechno se částečně projevilo také u sekundární drogové kriminality, kdy dovoz prekursorů drog do ČR z Polska byl rovněž omezen. To mělo za následek vyšší cenu léčiv s obsahem pseudoefedrinu a následně vyrobeného metamfetaminu. (Národní protidrogová centrála, 2021)

Opatření související s pandemií Covid-19 vedla k mnohým experimentům drogově závislých jedinců, což se projevilo i v nárůstu případů požárů a výbuchů v souvislosti s tzv. „domácí“ výrobou drog. Naopak nebyly zaznamenány zvýšené počty úmrtí související s drogami včetně nových psychoaktivních látek. (Národní protidrogová centrála, 2021)

2.5 Aplikace protidrogové politiky na území České republiky

Na první pohled může cíl protidrogové politiky vypadat docela jednoduše – snížit nabídku a poptávku s cílem ovlivnit převahu užívání a nepříznivé důsledky. Dosažení tohoto cíle však vyžaduje účast a spolupráci několika účastníků a sektorů na místní, regionální, národní, a dokonce i mezinárodní úrovni, což činí celý proces komplikovanějším. Mimo jiné musí protidrogová politika zohledňovat historické a kulturní aspekty, základní hodnoty a politický program v souladu s legislativou. (Muscat a Pike, 2014)

V květnu roku 2019 byl vládou přijat dokument Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027. Jedná se o klíčový koncepční dokument vlády ČR a zároveň programové vyjádření záměrů a postupu vlády při uplatňování opatření

za účelem předcházení a snižování škod vyplývajících z užívání návykových látek, patologického hráčství a nadužívání moderních technologií v české společnosti. (Sekretariát rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, ©2009-2022)

Strategie se v určených devíti letech prioritně zaměřuje na pět oblastí, v jejichž rámci definuje obecné cíle a zároveň cíle specifické, a také činnosti a aktivity, které jsou následně konkretizovány v akčních plánech. Mezi cíle a prioritní strategie patří posílení prevence a zvýšení informovanosti, kvalitní a dostupná síť adiktologických služeb, což představuje poskytování specializované péče o osoby s problémy s návykovými látkami, efektivní regulace trhů s návykovými látkami a závislostními produkty a efektivní řízení, koordinace financování protidrogové politiky. Mezi speciální témata jsou pak řazeny oblasti pojednávající o léčivých přípravcích s obsahem psychoaktivních látek, nadužívání internetu a nových technologií, anebo téma konopí a kanabinoidy. (Sekretariát rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, ©2009-2022)

3 USKLADNĚNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK VČETNĚ PREKURSORŮ

Omamné a psychotropní látky včetně prekursorů se řadí mezi věcné důkazy, které jsou ukládány do režimových prostor ve střeženém areálu Policie ČR, kde za bezpečností ochranu odpovídá zřizovatel režimového prostoru. Za obsah neporušeného a zapečetěného věcného důkazu odpovídá kriminalistický znalec, který zajištěnou látku zabalil a připravil ji k uskladnění. Dále pak neporušenost zapečetěného věcného důkazu, který obsahuje zajištěnou látku, odpovídá v průběhu skladování policista nebo zaměstnanec policie zařazený v režimovém prostoru, proto režimový prostor musí mít odpovídající zabezpečení. (Policejní prezidium ČR, 2016)

3.1 Ukládání a manipulace s věcnými důkazy

Věcný důkaz musí být uložen v neporušeném a zapečetěném obalu tak, aby při běžné manipulaci nedošlo k jeho samovolnému porušení, poškození nebo ohrožení života, zdraví a majetku. Věcný důkaz musí být označen dožadujícím útvarem policie, číslem jednacím, případně jménem pachatele, k němuž má vztah. Dále musí obsahovat informaci o obsažené zajištěné látce (upozornění na nebezpečnost při manipulaci), údaj o hmotnosti zajištěné látky po provedení znaleckého zkoumání, údaj o celkové hmotnosti včetně obalu a datum předání ke skladování. (Policejní prezidium ČR, 2016)

Po splnění zákonných povinností, zejména § 38 zákona č. 273/2008 Sb., zákona o policii, je možné zajištěný věcný důkaz zaevidovat k výuce, výcviku, zkouškám a expertizní, znalecké a vědecko-výzkumné činnosti. (Policejní prezidium ČR, 2016)

3.2 Zásady skladování chemických látek a manipulace s nimi

Každá chemická látka vyžaduje zvláštní nakládání v souladu s jejími vlastnostmi. Laboratorní chemické látky je zapotřebí skladovat v chladu a suchu, nebezpečné chemické látky je doporučováno skladovat v místech k tomu určených a výbušné a hořlavé chemické látky musejí být skladovány odděleně s viditelným označením. Například obzvláště chladné skladování je doporučováno u hořlavých plynů v tlakových lahvích a u kapalin. Které by při nepříznivých skladových podmínkách mohly dosáhnout svého bodu varu, jako je například aceton, petrolether, sirouhlík, diethyléter, pentan, či dichlórmetan. Zvýšenou pozornost je pak třeba věnovat látkám se zvláštními symboly na nádobách označující nebezpečí, mezi které patří:

- kyanid,
- rtuť a její sloučeniny,
- arzen a jeho sloučeniny,
- alkalické kovy,
- sloučeniny thallia,
- sloučeniny uranu,
- fosfor,
- pesticidy,
- kyselina fluoroctová a její soli a estery,
- koncentrované minerální kyseliny.

V režimových prostorech za splnění zvláštních podmínek, jako jsou například dobře větratelné místnosti, je možno skladovat chemikálie, jen produkují žíravé výpary, mezi které patří například:

- kyselina fluorovodíková,
- brom,
- kyselina dusičná,
- kyselina solná (chlorovodíková),
- čpavková voda (roztok amoniaku). (Policejní prezidium ČR, 2016)

V režimovém prostoru, který je určen pro skladování chemikálií, je důležité dodržování seznamu nekompatibilních chemikálií (Tab. 1), které mohou v důsledku svých chemických vlastností navzájem prudce reagovat. Takovéto látky musejí být skladovány oddělen a v žádném případě nesmějí přijít do vzájemného kontaktu. Vzhledem k velkému počtu nebezpečných látek a stále se vyvíjející problematice, se tento seznam omezuje pouze na nedůležitější. (Policejní prezidium ČR, 2016)

Tabulka 1. Přehled nekompatibilních chemikálií (Policejní prezidium ČR, 2016, zpracování vlastní)

Látka	Nutno oddělit od
Aktivní uhlí	oxidačních látek, např. chlornanu vápenatého, peroxidů, manganistanů, chlorečnanů, chloristanů a kyseliny dusičné
Alkalický kov	vody, oxidu uhličitého, halogenovaných uhlovodíků, halogenů a kyselin
Amoniak	halogenů a kyselin
Dusičnan amonný	kyselin, kovového prášku, hořlavých kapalin, síry a jemně rozptýlených organických látek
Hořlavá kapalina	oxidačních látek jako dusičnan amonný nebo oxid chromový, kyseliny dusičné, peroxidu sodného a halogenů
Chlorečnan	amonných solí, kyselin, kovového prášku, fosforu, síry a hořlavých organických látek
Oxid chromový	hořlavých kapalin, kovového prášku, síry a jemně rozptýlených organických látek
Kyanid	minerálních a organických kyselin
Kyselina fluorovodíková	amoniaku, skla (přechovávat v plastovém obalu)
Manganistan draselný	glycerinu, etylenglykolu, kyselin (zejména kyseliny sírové), kovového prášku, síry a jemně rozptýlených organických látek
Měď a další kovy	acetylenu, peroxidu vodíku a minerálních a organických kyselin
Peroxid sodíku	hořlavých kapalin, kovového prášku, síry a jemně rozptýlených organických látek
Kyselina šťavelová	stříbra a rtuti
Kyselina chloristá	alkoholů, papíru, dřeva, anhydridu kyseliny octové, kovového prášku, síry, jemně rozptýlených organických látek a bazických látek
Fosfor	chlorečnanů a oxidačních látek
Rtuť	acetylenu a kyseliny šťavelové

Tabulka 1. Přehled nekompatibilních chemikálií (pokračování tabulky 1) (Policejní prezidium ČR, 2016, zpracování vlastní)

Látka	Nutno oddělit od
Koncentrovaná kyselina dusičná	kyseliny octové, oxidu chromového, sirovodíku, hořlavých kapalin a plynů, kovů, fosforu, síry, hořlavých organických látek a bazických látek
Koncentrovaná kyselina sírová	chlorečnanu draselného, chloristanu draselného, manganistanu draselného, kovů, fosforu, síry, hořlavých organických látek a bazických látek
Stříbro	acetylenu, kyseliny šťavelové a kyseliny vinné
Peroxid vodíku	kovů a kovových solí, organických látek, fosforu, síry a hořlavých organických látek

Obsah skladových zásilek obsahující návykové látky je hodnocen jako odpad nebezpečný, jestliže je překročen alespoň jeden z následujících kritérií pro uvedené nebezpečné vlastnosti odpadů:

- **H1 Výbušnost.** Tuto vlastnost mají odpady, které mohou explodovat působením vnějších tepelných podnětů nebo jsou citlivé k nárazu nebo ke tření. V úvahu také připadá možnost vyvolání reakce detonativního charakteru nebo v nich po zážehu probíhá rychlé výbuchové hoření.
- **H2 Oxidační schopnost.** Vlastnost H2 je charakteristická pro pevné odpady (které mohou způsobit požár nebo zvýšit riziko jeho vzniku, přijdou-li do styku s hořlavým materiálem), kapalné odpady, odpady, které se stávají výbušnými po smíchání s hořlavými materiály, anebo odpady – organické peroxidy, které jsou hořlavé, dokonce i když nejsou v kontaktu s jiným hořlavým materiálem.
- **H3-A Vysoká hořlavost.** Jedná se například o pevné látky nebo kapaliny, které se samostatně vznítí za krátkou dobu poté, co přijdou do kontaktu se vzduchem pokojové teploty, a to bez dodání vnější energie.
- **H3-B Hořlavost.** Tuto nebezpečnou vlastnost mají kapalné odpady s bodem vzplanutí ≥ 21 °C a ≤ 55 °C.

- **H4 Dráždivost.** Jedná se o odpady, které obsahují dráždivé látky a přípravky a nejsou žíravé. Mohou při krátkém, prodlouženém nebo opakovaném styku s pokožkou nebo sliznicí vyvolat její zanícení.
- **H5 Škodlivost na zdraví.** Kritérium H5 vykazují odpady obsahující látky a přípravky škodlivé zdraví a mohou po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží způsobit lehké poškození zdraví.
- **H6 Toxicita.** Tuto vlastnost mají odpady, které obsahují toxické látky nebo přípravky a jejichž vdechnutí, požití anebo proniknutí kůží může vést k vážnému, akutnímu nebo chronickému poškození zdraví, případně i smrti.
- **H7 Karcinogenita.** Odpady obsahující karcinogenní látky nebo přípravky a mohou po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží vést k onemocnění rakovinu nebo zvýšit četnost výskytu rakoviny.
- **H8 Žíravost.** Jedná se o vlastnost u odpadů, které obsahují žíravé látky nebo přípravky a mohou při krátkém, prodlouženém nebo opakovaném styku s pokožkou nebo sliznicí vyvolat její poškození.
- **H9 Infekčnost.** Odpady, které obsahují životaschopné mikroorganismy nebo jejich toxiny a další infekční agens, s dostatečnou virulencí v koncentraci nebo množství, o nichž je známo nebo spolehlivě předpokládáno, že způsobují onemocnění člověka nebo jiných živých organismu, se hodnotí jako nebezpečný odpad s nebezpečnou vlastností infekčnost.
- **H10 Teratogenita.** Teratogenita neboli toxicita po reprodukci je vlastnost takových odpadů, které obsahují teratogenní látky, které mohou po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží vyvolat nebo zvýšit četnost výskytu nedědičných vrozených malformací nebo funkčních poškození.
- **H11 Mutagenita** – je vlastnost odpadů, které obsahují mutagenní látky a mohou vyvolat nebo zvýšit pravděpodobnost výskytu dědičných genetických vad.
- **H12 Schopnost uvolňovat vysoce toxické a toxické plyny** – tato vlastnost je charakteristická pro odpady, které uvolňují vysoce toxické nebo toxické plyny po styku s vodou, kyselinami nebo se vzduchem.
- **H13 Schopnost uvolňovat nebezpečné látky do životního prostředí při nebo po jejich odstranění.** Jedná se o odpady, které mohou jakýmkoliv způsobem

uvolňovat, či vést při nebo po svém odstranění ke vzniku škodlivých látek, které negativně působí na životní prostředí a zdraví lidí.

- **H 14 Ekotoxická.** Tuto nebezpečnou vlastnost mají odpady, které představují nebo mohou představovat akutní nebo pozdní nebezpečí pro jednu nebo více složek životního prostředí. (Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, 2011)

3.3 Likvidace omamných a psychotropních látek a prekursorů

Likvidace věcných důkazů, o nichž bylo pravomocně rozhodnuto, po skončení věci nebo získaných v souvislosti s operativně pátrací činností, provádí správa logistického zabezpečení Policejního prezidia ČR v souladu s Pokynem policejního prezidia č. 272/2016 o drogové kriminalitě.

Věcné důkazy, obsahující nebezpečný odpad, který je tvořen nejen drogami, prekursory, ale i materiálem k jejich výrobě, jsou určeny k ekologické likvidaci, která se uskutečňuje v předem nasmlouvaných spalovnách nebezpečného odpadu. Zde kontraband doprovází ozbrojená eskorta a pod dohledem dojde k jeho spálení. Ke spalování tohoto druhu odpadu se používají vysokoteplotní rotační cementové pece, které dosahují 1 200 až 1 500 °C.

3.4 Bezpečnostní ochrana prostoru skladování drog

Bezpečnostní ochrana režimového prostoru, ve kterém jsou skladovány omamné a psychotropní látky a prekursory je zajišťována zejména:

- ostrahou, kdy je činnost vykonávána osobami zařazenými k ostraze, případně spolu se služebními psy,
- režimovými opatřeními, kterými se rozumějí zejména oprávnění a pravidla pro vstup a pohyb osob v prostoru a v jeho jednotlivých částech, způsob manipulace s klíči a identifikačními prostředky, systém uzamykání a pečetění, způsob kontroly těchto oprávnění a pravidel,
- technickými prostředky, jejichž použitím se zabráňuje, ztěžuje nebo oznamuje narušení bezpečnostní ochrany prostoru.

Mezi technické prostředky jsou řazeny mechanické zábranné prostředky, za něž se považují úschovné objekty, zámky, dveře, mříže, fólie, skla a další bezpečnostní konstrukční a stavební prvky sloužící ke znemožnění nebo ztížení přístupu k předmětu chráněného zájmu. Dále také poplachové zabezpečovací a tísňové systémy, tísňové systémy, jimiž jsou

zejména tísňové hlásiče, systémy centralizované ochrany policie, dohledové video systémy určené pro snímání, přenos, zobrazování a případnou dokumentaci pohybu osob a vozidel, elektrická zámková zařízení a systémy pro kontrolu vstupů, jimiž jsou zařízení a systémy sloužící k elektronickému prokazování oprávněnosti vstupu a totožnosti osob, systémy požárně bezpečnostního zařízení, kterými jsou zejména zařízení elektrické požární signalizace a systémy, kterými se akusticky i opticky signalizuje vzniklé ohnisko požáru nebo vzniklý požár, zařízení sloužící k vyhledávání nebezpečných látek nebo nebezpečných předmětů, například rentgenové zařízení k detekci obsahu vnášených zavazadel nebo detekční rám, či zařízení proti pasivnímu a aktivnímu odposlechu utajovaných informací z objektu, zabezpečené oblasti nebo jednacích oblasti.

Bezpečnostní ochrana prostoru je realizována:

- v prostoru a na jeho perimetru,
- v objektu, zabezpečené oblasti, jednacích oblasti a na jejich hranici,
- v režimovém prostoru a na jeho hranici. (Ministerstvo vnitra, 2019)

ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Každý praktický proces vychází z teoretického základu, a ne jinak tomu je i u bezpečnosti skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek včetně prekursorů. Cílem teoretické části diplomové práce je syntéza literárních a internetových zdrojů, proto úvodní kapitola pojednává o právních předpisech a odborné literatuře zabývající se skladováním a likvidací omamných a psychotropních látek.

Ve druhé kapitole je popsána drogová kriminalita, její právní vymezení, rozdíl mezi primární a sekundární drogovou kriminalitou. V další části této kapitoly je popis české drogové scény, vývojové trendy, i vliv pandemie Covid-19 na drogovou kriminalitu. Závěr kapitoly pojednává o protidrogové kriminalitě.

Závěrečná kapitola teoretické části, tedy 3. kapitola se zabývá samotným ukládáním a manipulací věcných důkazů, zásadami skladování chemických látek, procesem likvidace těchto látek, ale také bezpečnostní ochranou režimového prostoru.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SOUČASNÝ STAV NELEGÁLNÍHO OBCHODU S DROGAMI NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Dle „Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky za rok 2020“ pokračovaly trendy v oblasti drogové kriminality z roku 2019, kdy byl zaznamenán trend přesunu části velkoobjemové produkce metamfetaminu za hranice ČR, zapojení etnicky podmíněných zločineckých uskupení, organizování mezinárodní přepravy, či obchod s léčivy. Obchod s omamnými a psychotropními látkami byl stažen z veřejného prostoru do ústraní v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu v roce 2020, což naopak posílilo oblast obchodování v kyberprostoru a s tím spojené zvyšování dostupnosti drog. Nejvyšší podíl trestných činů tvořila v roce 2020 oblast drogové kriminality spojená s metamfetaminem a konopnými látkami. Česká republika je dlouhodobě na vrcholu žebříčku zemí s nejvyšším počtem odhalených varen metamfetaminu v Evropě, ovšem nejedná se o zemi s dominantním objemem výroby. Více jak 90 % je tvořeno malými domácími laboratořemi s výrobní kapacitou v řádech maximálně desítek gramů na jeden výrobní cyklus, jejichž produkce je určena výhradně pro domácí trh. V případě průmyslových varen s výrobní kapacitou v řádech kilogramů až desítek kilogramů, s produkcí určenou na export, se jedná zhruba o 7 % všech odhalených varech. Ovšem v posledních minimálně dvou letech je zaznamenán přesun této velkoobjemové produkce zejména do Polska a Nizozemí. V případě oblasti nelegálního obchodu s konopnými drogami přetrvává pokračující tendence zřizování menších provozů, a to jak vnitřních, tak i venkovních, a to zejména na území klimaticky příznivějších regionů na jihu Moravy. Vypěstované konopí je pak často vykupováno obchodníky a dále přeprodáváno částečně tuzemským, ale zejména zahraničním odběratelům. Co do velkoprodukce konopných drog, přetrvává intenzivní zapojení balkánských organizovaných kriminálních skupin složených převážně z občanů Srbska, Černé Hory a Chorvatska. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

Alarmující oblastí je stále rostoucí úniky léčiv z lékárnické distribuce a celkový nárůst problému se zneužíváním léčivých přípravků na bázi opiátů, benzodiazepinů, analgetik, hypnotik a anxiolytik. Stále se nedaří prosadit účinnou regulaci a dochází tak k častému zneužívání substitučních přípravků, a to i z řad uživatelů bez jakékoli předchozí zkušenosti s opiáty. V posledních letech je patrná tendence výrobců drog zaměřit se nejen na tradiční prekursorů drog, které jsou již zavedeny v kontrolním mechanismu, ale zejména na nové nekontrolované látky tzv. designer prekursorů, nebo též pre – prekursorů. Jedná

se o chemickou látku blízkou příbuznou kontrolovanému prekursoru, nebo o látku, z níž se kontrolovaný prekursor vyrobí. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

4.1 Zajištěné drogy v letech 2018 – 2020

Drogová trestná činnost je hodnocena jako vysoce latentní trestná činnost, kdy pachatelé jednájí velice konspirativně jak při samotném páchání, tak i následném nakládání s výnosy. Podstatná část výnosů je pachateli spotřebována nákladným životem, jež vedou, a dále opětovnými investicemi na pořízení dalšího „zboží“, tedy látek, chemikálií, vybavení atd. Movitý i nemovitý majetek v jejich užívání je zpravidla evidována na „třetí osoby“, kterými nejčastěji bývají firmy, které nemají s trestnou činností nic společného. (Národní protidrogová centrála, 2019)

Tabulka 2 až 4 uvádějí množství zajištěných kontrolovaných látek a orientační finanční újmu, která byla tímto postupem ze strany Policie ČR pachatelům způsobena v jednotlivých letech. Ceny jednotlivých komodit jsou uváděny s přihlédnutím ke skutečnosti, že se v naprosté většině jedná o pachatele z vyšších pater distribučních řetězců a ceny jednotlivých látek jsou tedy nižší než v rámci pouličního prodeje. (Národní protidrogová centrála, 2019)

Tabulka 2. Zajištěné kontrolované látky a orientační finanční újma za rok 2018

(Národní protidrogová centrála, 2019, zpracování vlastní)

Látka	Zajištěné množství	Hodnota	Poznámka
Konopí sušina	232 012 g	41 762 160,- Kč	180,- Kč/g
Konopí rostliny	6 560 rostlin	118 080 000,- Kč	přepočteno na sušinu (1 rostlina = 100 g sušiny)
Metamfetamin	36 497 g	43 431 430,- Kč	1 190,- Kč/g
Léky s PSE	37 112 tbl.	593 800,- Kč	40 000,- Kč /kg (1 kg = cca 2.500 tbl.)
Kokain	14 511 g	29 022 000,- Kč	2 000,- Kč/g
Extáze	20 333 tbl.	3 863 270,- Kč	190,- Kč/tbl.
Heroin	50 g	50 000,- Kč	1 000,- Kč/g
Ketamin	30 680 g	12 272 000,- Kč	400,- Kč/g
CELKEM		249 074 660,- Kč	

Tabulka 3. Zajištěné kontrolované látky a orientační finanční újma za rok 2019
(Národní protidrogová centrála, 2020, zpracování vlastní)

Látka	zajištěné množství	hodnota	poznámka
Konopí sušina	22 393 g	4 030 740,- Kč	180,- Kč/g
Konopí rostliny	3 214 rostlin	57 852 000,- Kč	přepočteno na sušinu (1 rostlina = 100 g sušiny)
Metamfetamin	10 127 g	12 051 130,- Kč	1 190,- Kč/g
Kokain	204 085 g	408 170 000,- Kč	2 000,- Kč/g
Extáze	6 442 tbl.	1 223 980,- Kč	190,- Kč/tbl.
Heroin	8 114 g	8 114 000,- Kč	1 000,- Kč/g
Hašiš	710 g	142 000,- Kč	200,- Kč/g
CELKEM		491 583 850,- Kč	

Tabulka 4. Zajištěné kontrolované látky a orientační finanční újma za rok 2020
(Národní protidrogová centrála, 2021, zpracování vlastní)

Látka	Zajištěné množství	Hodnota	Poznámka
Konopí sušina	30 889 g	5 560 020,- Kč	180,- Kč/g
Konopí rostliny	563 rostlin	10 134 000,- Kč	přepočteno na sušinu (1 rostlina = 100 g sušiny)
Metamfetamin	7 012 g	8 344 280,- Kč	1 190,- Kč/g
Kokain	1 176 g	2 352 000,- Kč	2 000,- Kč/g
Extáze	82 830 tbl.	15 737 700,- Kč	190,- Kč/tbl.
Heroin	46 g	46 000,- Kč	1 000,- Kč/g
CELKEM		32 050 134,- Kč	

Při porovnání jednotlivých let je patrné, že množství zajištěných hodnot i omamných a psychotropních látek bylo negativně ovlivněno pandemií onemocnění COVID-19, což se nejvýrazněji projevilo úbytkem příležitostí k distribuci nelegálních návykových látek

spojených s příležitostným a situačním užíváním. Omezení na státních hranicích mělo dopad na dostupnost léků s pseudoefedrinem a vliv na zvýšené koncové ceny prekursoru i finálního produktu v ČR i v zahraničí. V následujícím období je očekáván nárůst statisticky vykazovaných hodnot v souvislosti s uvolňováním restrikcí souvisejících s pandemií.

4.2 Situace v oblasti nebezpečných látek na území České republiky

V současné době je celosvětovým problémem téma bezpečnosti při nakládání s fentanylem a jeho analogy a dalšími opioidy. Fentanyl je v ČR řazen mezi omamné látky uvedené v příloze 1 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek. Účinky této omamné látky jsou k nerozeznání od účinků heroinu, kdy fentanyl a jeho analogy působí primárně na centrální nervovou soustavu, oslabuje dýchací centra a reflexy spojené s kašláním, zvracením a ztrátou vědomí. Jedná se látku silně návykovou, způsobující těžkou fyzickou a psychickou závislost. Nechráněný kontakt s extrémně malým množstvím této látky (v řádu mg) může způsobit okamžitou smrt, případně těžké poškození zdraví, proto lze hovořit o značném riziku, které podstupují celníci zabývající se příhraničním odhalováním poštovních zásilek obsahující omamné a psychotropní látky. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

Rok 2020 nebyl přínosný co do přímé aplikace legislativních změn v oblasti návykových látek na národní úrovni, byla však vypracována a odůvodněna novela nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek, ve které bylo navrženo zařadit do jednotlivých příloh předmětného nařízení celkem 49 nových látek. Kromě dvou nově zařazovaných látek jsou všechny látky chemické, které nemají průmyslové ani terapeutické využití, jsou tedy známy pouze jejich zneužití jako nelegálních drog. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

5 SOUČASNÝ STAV BEZPEČNOSTI SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACE OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK VČETNĚ PREKURSORŮ

Návykové látky, prekursory, včetně zařízení k jejich výrobě, přípravky obsahující návykové látky a jiné nebezpečné látky náleží do výlučné pravomoci Krajských ředitelství policie ČR. Dle klasifikace ekonomických činností vydávané Evropskou komisí se jedná o organizaci zajišťující činnosti v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti, vedenou pod číselným kódem 84.24.

Následující kapitoly popisují postup a popis činností po linii toxí v časové posloupnosti tak, jak jsou reálně uskutečňovány, od činností policie při zjišťování a zajišťování drogové kriminality, přes skladování, až po samotnou likvidaci omamných a psychotropních látek včetně prekursorů.

5.1 Postup policistů v rámci činnosti po linii toxí

V případě provádění činnosti po linii toxí policista přihlíží ke zvláštnostem v reakci a jednání osoby, která je podezřelá z protiprávního jednání souvisejícího s drogovou kriminalitou. Mezi takové znaky patří sklony k agresivitě, útěk, sebepoškozování podezřelé osoby aj. Protiprávní jednání související s drogovou kriminalitou je policistou odvozováno zejména z přistižení osoby při přípravě nebo aplikaci návykové látky, z doznání osoby podezřelé z protiprávního jednání souvisejícího s drogovou kriminalitou, z nalezení návykové látky při provádění služebního zákroku a úkonu, při prohlídce prostor, zavazadla a dopravního prostředku, při umísťování osoby do policejní cely, vazby, výkonu trestu a na záchytnou stanici, při kontrole poštovní zásilky, při lékařském vyšetření nebo ošetření, anebo z operativně pátrací činnosti.

Jestliže osoba nesouhlasí s tvrzením, že se jedná o návykovou látku, policista zabrání zbytečné manipulaci se zajištěnou látkou a dbá na to, aby při manipulaci s ní nedošlo ke zničení stop. Dále dodržuje základní pravidla hygieny a ochrany vlastního zdraví. Zajištěnou látku uloží do vhodného obalu, jakým je například sáček Orgatech a přivolá vyškoleného policistu, který disponuje soupravou pro orientační detekci zajištěné látky, nebo specialistu odborného pracoviště a kriminalistického technika pro zjištěné orientační hmotnosti zajištěné látky a její orientační detekci. Pro určení hmotnosti zajištěné látky

a kvalitativní analýzy bývá v některých případech vyžádána spolupráce od odboru kriminalistické techniky a expertiz nebo Kriminalistického ústavu.

Práce policistů na problematice odhalování nelegální výroby a obchodu včetně dalšího nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy je velice specializovanou činností vyžadující soustavné doplňování odborných znalostí a dovedností. Jedná se o práci odhalující vysoce latentní trestnou činnost, která si klade vysoké nároky na operativní dovednosti policistů. Policisté při odhalování drogové kriminality postupují velmi obezřetně zejména s ohledem na ohrožení života a zdraví a mnohdy se pohybují v rizikovém prostředí (Obr. 1). V tomto konkrétním případě se jedná o zajištění varny pervitinu, která způsobila ekologickou zátěž životního prostředí, kdy půda byla nasáklá karcinogenním jódem a fosforem a došlo také k zamoření podzemní vody. Několika měsíční provoz varny pervitinu se také negativně projevil v kvalitě ovzduší, kdy lidé v bezprostřední blízkosti dýchali nebezpečné výpary.

Obrázek 1. Varna pervitinu – zajišťování věcných důkazů.

Po provedení nezbytného šetření a zajištění věcných důkazů je věc oznámena příslušnému správnímu orgánu. Pokud nebylo při orientační detekci ani dalším zkoumáním spotřebováno celé množství látky, zajistí policista uložení jejího zbytku do režimového prostoru, a to až do doby, než o ní bude rozhodnuto. Věcný důkaz je uložen v neporušeném a zapečetěném obalu tak, aby při běžné manipulaci nedošlo k jeho samovolnému porušení,

poškození, nebo ohrožení života, zdraví a majetku. Věcný důkaz dále obsahuje údaje, jako je označení dožadujícího útvaru policie, označení číslem jednacím, popřípadě jménem pachatele, k němuž má vztah. Dále informaci o obsažené zajištěné látce s případným upozorněním na nebezpečnost při manipulaci, údajem o hmotnosti zajištěné látky po provedení znaleckého zkoumání a údajem o celkové hmotnosti včetně obalu a datem předání ke skladování.

Za obsah neporušeného, zapečetěného věcného důkazu odpovídá kriminalistický znalec, který zajištěnou látku zabalil a připravil k uskladnění. Za neporušenost zapečetěného věcného důkazu, který obsahuje zbytek zajištěné látky, odpovídá v průběhu skladování zaměstnanec policie zařazený v režimovém prostoru.

5.2 Postup při manipulaci se zajištěnými věcmi a jejich evidence

Jednotlivá krajská ředitelství dbají na bezpečnost zajištěných věcí a podle míry ohrožení vycházejí z povahy zajištěných věcí a jejich množství, kterými bývají zejména mateční roztoky, prekursory, částečně či zcela extrahované návykové látky, nebo jejich směšeniny a jejich množství tak přijímají individuální a nadstandardní opatření k zamezení jejich zneužití. Takovými látkami, které vyžadují nejvyšší stupeň nadstandardních opatření, jsou extrahované návykové látky s hmotností zcela zjevně převyšující 20 gramů. Ty jsou dále označovány jako významná OPL.

Zpracovatel trestní věci eviduje veškeré zajištěné věci v informačním systému ETR, který používá Policie ČR, a to samostatně jako jednotlivé věci. V případě věci zajištěné v rámci jednoho úkonu trestního řízení, jako je například domovní prohlídka s odhalením varny, používá se pro účely evidence označení „kolekce“. Při balení veškerých zajišťovaných věcí policista dbá o maximální bezpečnost těchto věcí. V závislosti na povaze zajišťovaných věcí je na viditelné části obalu uvedena odpovídající zkratka definující nebezpečné vlastnosti odpadů a kritéria hodnocení nebezpečných vlastností odpadů – skladových zásilek, které jsou následně zapečetěny. Zásilky splňující veškeré podmínky jsou pak připraveny k uložení do režimového skladu, kdy toto je potvrzeno skladníkem i přepravcem v knize skladu. Skladník potvrdí převzetí zásilky spolu s uvedením přiděleného čísla skladové položky.

5.3 Režimový prostor zajištěných věcí

Prostor vyčleněný ke skladování zajištěných věcí obsahující omamné a psychotropní látky a prekursory podléhá režimovým opatřením, jimiž se rozumějí zejména oprávnění a pravidla

pro vstup a pohyb osob do režimových prostorů, systém uzamykání a pečetění. Dále zde patří technické prostředky, které tvoří zejména:

- mechanické zábranné prostředky (např. dveře, mříže, fólie aj.);
- poplachový zabezpečovací systém (systém pro detekci a indikaci přítomnosti, vniknutí nebo pokusu o vniknutí narušitele do střeženého prostoru);
- tísňové hlásiče;
- systémy centralizované ochrany policie;
- dohledové video systémy;
- elektrická zámková zařízení a systémy pro kontrolu vstupů;
- systémy požárně bezpečnostního zařízení;
- zařízení sloužící k vyhledávání nebezpečných látek.

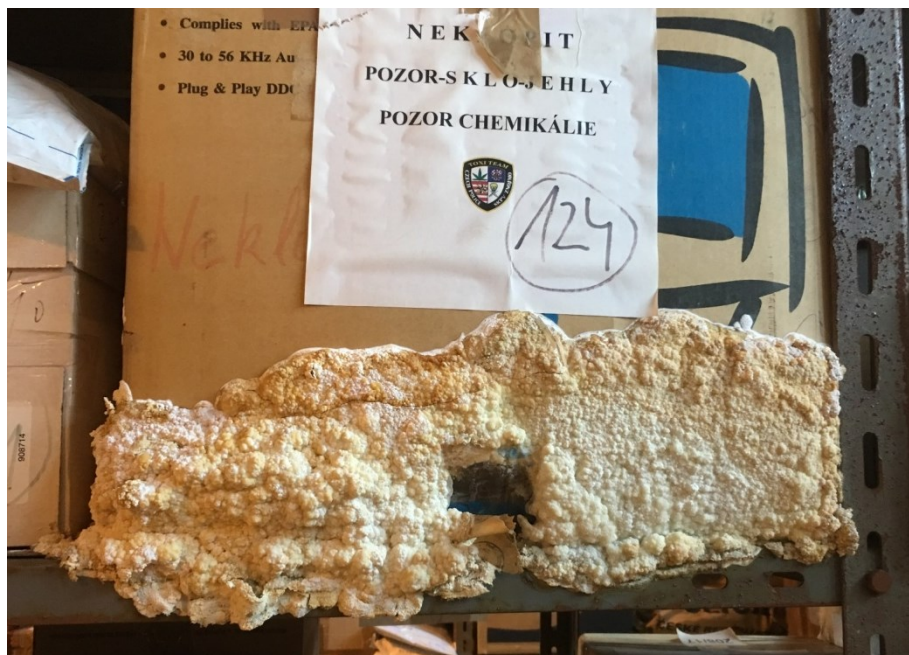
Návykové látky a přípravky jsou skladovány v uzamčených místnostech, jejichž stěny, stropy, podlahy, okna a dveře jsou z materiálu znesnadňující proniknutí ke skladovaným látkám, nebo v nepřenositelných uzamykatelných schránkách. Klíče od místností, kde jsou tyto věci skladovány, jsou vydávány pouze určeným osobám a jsou uloženy odděleně od klíčů od ostatních místností v objektu. Skladované návykové látky a přípravky, jakož i výrobní zařízení k jejich výrobě nebo pěstování jsou chráněny před ztrátou, odcizením, zneužitím, a to zejména vhodnými technickými prostředky.

Největším úskalím skladování zajištěných věcí je požadavek na velikost prostoru pro uskladnění věcí zajištěných při odhalení varen či pěstíren, nebo nárustu nápadu a následného odhalení drogové kriminality. Dalším problémem může být nevhodné uložení skladových zásilek (Obr. 2). Policejní orgány zpravidla nedisponují dostatečným skladovým prostorem a dochází tak k porušení bezpečnosti skladování. Na základě těchto skutečností pak roste snaha o využití § 81b trestního řádu, a to v maximální možné míře, který pojednává o možnosti likvidace omamných a psychotropních látek, tedy o jejich zničení již v průběhu trestního řízení, pokud takové věci již není k dalšímu řízení třeba a nelze-li je vrátit podle § 80, nebo není známo, komu takové věci patří, anebo není znám pobyt poškozeného.

Obrázek 2. Nevhodné uložení skladových zásilek

Další problematickou oblastí je jejich chybné zabalení a příprava věcného důkazu k uskladnění. Nejedná se o ojedinělé případy, kdy uložená zásilka obsahuje chemické látky, které je neslučitelné skladovat pospolu anebo chemické látky uložené v poškozených manipulačních jednotkách (nádoby, bedny aj.). Z obrázku 3 je patrná přítomnost nebezpečných chemických látek a přípravků v uložené zásilce, které vykazují jednu nebo více nebezpečných vlastností. Nepřípustnou kombinací těchto látek došlo k oxidaci, kdy vzájemný kontakt těchto látek vyvolal vysoce exotermní reakci.

Obrázek 3. Oxidující skladová zásilka

Obrázek 4 znázorňuje nepřípustně zvolenou manipulační jednotku skladové zásilky. Takováto manipulační jednotka nezajišťuje zachování tvaru, neposkytuje ochranu uloženému materiálu a není odolná vůči předpokládanému mechanickému a klimatickému namáhání. Odolnost vůči předpokládanému mechanickému a klimatickému namáhání.

Obrázek 4. Nepřípustná manipulační jednotka skladové zásilky

Skladová zásilka obsahuje nebezpečné chemické látky. Tyto látky pronikly manipulační jednotkou, vyvolaly chemickou reakci, čímž způsobili ohrožení na zdraví, životě a majetku.

5.4 Likvidace zajištěných věcí

Zajištěné věci se likvidují na základě rozhodnutí o zničení vydaném příslušným orgánem – pravomocný rozsudek, nebo na základě schváleného návrhu o zničení. V případě zajištění varny či pěstírny a existence důvodného předpokladu, že přípravné řízení bude trvat déle než čtyři měsíce, podá policejní orgán po obdržení odborného vyjádření či znaleckého posudku z oboru chemie dozorujícímu státnímu zástupci podnět ke zničení varny či pěstírny.

Samotnou likvidaci zabezpečuje a zprostředkovává správa logistického zabezpečení Policejního prezidia ČR. Jednotlivá krajská ředitelství policie předávají tyto věcné důkazy správě logistického zabezpečení Policejního prezidia ČR bezúplatným převodem. K zápisu

bezúplatného převodu je přiloženo rozhodnutí zakládající právo státu s návykovou látkou nakládat, kopie příslušného znaleckého posudku, odborného vyjádření nebo zápisu orientačního testu, ze kterého je patrné, o jakou návykovou látku se jedná, jaké je její množství, případně v jakém obalu je uložena (např. číslo bezpečnostního obalu orgatech). Správa logistického zabezpečení po převzetí majetku od útvarů policie odpovídá za další nakládání s tímto majetkem, zejména za likvidaci, která se provádí ve specializovaných spalovnách nebezpečného odpadu.

6 APLIKACE VYBRANÝCH METOD ANALÝZY RIZIK NA BEZPEČNOST SKLADOVÁNÍ A LIKVIDACI OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK VČETNĚ PREKURSORŮ

Následující kapitola analyzuje možná rizika skutečného stavu bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů za pomoci analýzy Checklist, metody What if a matice rizik.

6.1 Aplikace metody Checklist analysis na systém bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek

Metoda Checklist analysis využívá seznamu položek, kroků či úkolů, podle kterých je ověřována správnost či úplnost postupu (Tab. 5). Jednotlivé otázky vychází z praxe, která je popsána v kapitole 5. Jedná se o metodu preventivní, ale i o metodu zpětného zjišťování příčiny problému.

Tabulka 5. Aplikace metody Checklist (zpracování vlastní)

P. č.	Otázka	ANO	NE
POSTUP POLICISTŮ			
1.	Je jednotlivá činnost v rámci drogové kriminality rozčleněna mezi policisty s požadovanou odbornou znalostí?	☒	☐
2.	Je činnost policistů po linii toxikologie ošetřena právní legislativou?	☒	☐
3.	Jsou policisté vykonávající činnost po linii toxikologie pravidelně proškoleni?	☒	☐
4.	Jsou odborné znalosti a dovednosti policistů vykonávající činnost po linii toxikologie soustavně doplňovány?	☒	☐
5.	Jsou policisté vykonávající činnost po linii toxikologie vybaveni osobními ochrannými pracovními prostředky?	☒	☐
6.	Jsou policisté vykonávající činnost po linii toxikologie vybaveni odpovídajícími manipulačními jednotkami určenými pro uložení zajištěných věcí vhodným způsobem?	☒	☐
OBJEKT A REŽIMOVÝ PROSTOR			
7.	Je režimový prostor dostatečně označený?	☒	☐
8.	Je vymezen ploty nebo stěnami?	☒	☐
9.	Je neporušena kvalita a pevnost stěn a plotů?	☒	☐
10.	Jsou přístupové body do režimového prostoru vyznačeny?	☒	☐
11.	Jsou přístupové body do režimového prostoru zabezpečeny?	☒	☐
12.	Jsou přístupové body do režimového prostoru omezeny na určitý počet?	☒	☐

Tabulka 5. Aplikace metody Checklist (pokračování tabulky 5) (zpracování vlastní)

P. č.	Otázka	ANO	NE
13.	Je režimový prostor rozdělen do samostatných skladovacích místností tak, aby odpovídaly druhům skladovaných látek?		☒
ZABEZPEČENÍ A VYBAVENÍ REŽIMOVÉHO PROSTORU			
14.	Je obvodové zabezpečení režimového prostoru vícevrstvé?	☒	
15.	Je režimový prostor chráněn mechanickými zábrannými prostředky?	☒	
16.	Je režimový prostor vybaven poplachovým zabezpečovacím systémem?	☒	
17.	Je režimový prostor střežen dohledovým kamerovým systémem?	☒	
18.	Je režimový prostor vybaven elektrickým zámkovým zařízením a systémem pro kontrolu vstupů?	☒	
19.	Je režimový prostor vybaven systémem požárně bezpečnostního zařízení?	☒	
20.	Je režimový prostor vybaven zařízením sloužící k detekci úniku nebezpečných látek?	☒	
21.	Je režimový prostor vybaven technickým větráním, případně chlazením místností klimatizací?		☒
22.	Jsou dveře jednotlivých skladů režimového prostoru označeny číslem skladu a povolenými látkami ke skladování v souladu s potřebami bezpečnostních značek s upozorněním?		☒
23.	Jsou regály označeny štítky s uvedenou nejvyšší nosností sloupce a buněk a počtem sloupců a buněk ve sloupci?		☒
OSOBY S OPRAVNĚNÝM VSTUPEM DO REŽIMOVÉHO PROSTORU			
24.	Jsou osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru pouze zaměstnanci Policie České republiky?	☒	
25.	Jsou osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru proškoleny na BOZP a PO se specifiky pracovní činnosti a objektu?	☒	
26.	Je prováděno periodické školení i přezkoušení osob s oprávněným vstupem do režimového prostoru?	☒	
27.	Jsou osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru vybaveny osobními ochrannými pracovními prostředky?	☒	
SKLADOVÁNÍ VĚCNÝCH DŮKAZŮ			
28.	Jsou nebezpečné látky a přípravky skladovány tak, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana životního prostředí?	☒	
29.	Je každá manipulační jednotka označena příslušným symbolem nebezpečnosti a názvem látky, případně bližšími údaji o její nebezpečnosti?		☒
30.	Je při skladování vyloučeno vzájemné negativní působení uskladněných chemických látek a chemických přípravků?		☒
31.	Je zabráněno u uskladněných chemických látek a chemických přípravků ohrožení zdraví a života lidí?		☒
32.	Poskytují manipulační jednotky dostatečnou ochranu uloženému materiálu?		☒

Tabulka 5. Aplikace metody Checklist (pokračování tabulky 5) (zpracování vlastní)

P. č.	Otázka	ANO	NE
33.	Je při skladování věcných důkazů vyloučena možná záměna?	☒	☐
LIKVIDACE VĚCNÝCH DŮKAZŮ			
34.	Je proces likvidace věcných důkazů ošetřen právní legislativou?	☒	☐
35.	Předchází fyzické likvidace věcných důkazů administrativní činnost ověřující možnost fyzické likvidace?	☒	☐
36.	Je fyzická likvidace věcných důkazů prováděna za přítomnosti pracovníků policie a po několikastupňové kontrole?	☒	☐
37.	Je fyzická likvidace věcných důkazů prováděna prověřenou firmou?	☒	☐

Při aplikaci metody Checklist analysis ověřující správnost či úplnost postupu bezpečného skladování a likvidace omamných a psychotropních látek, byl seznam položek rozdělen na šest oblastí zabývající se společným procesem, postupem, legislativou, či společnou problematikou. 37 kontrolních otázek následně slouží jako základ pro aplikaci metody What if.

6.2 Aplikace Matice rizik na systém bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek

Metoda Matice rizik je kvantitativní metoda, kterou se bodově hodnotí jednotlivá identifikovaná rizika. Na základě zpracovaného kontrolního seznamu byla vytvořena matice rizik, společně s kategorizací pravděpodobnosti vzniku negativního jevu (Tab. 6) a kategorizací závažnosti dopadu negativního jevu (Tab. 7).

Tabulka 6. Kategorie pravděpodobnosti (zpracování vlastní)

Označení	Pravděpodobnost	Četnost v čase
A	nepravděpodobné	nikdy se nestalo
B	málo pravděpodobné	stalo se 1x za 5 let
C	pravděpodobné	stalo se 1x za rok
D	vysoce pravděpodobné	děje se 1x měsíčně nebo častěji

Tabulka 7. Kategorie závažnosti dopadu (zpracování vlastní)

Označení	Důsledek	Popis (kategorie dopadu)		
		dopad na zdraví a životech osob s oprávněním pro vstup do režimového prostoru	ztráty a škody na skladovaných věcných důkazech	škody na zabezpečení a vybavení režimového prostoru
I.	BEZVÝZNAMNÉ	nemá dopad, nedojde k ohrožení		
II.	VÝZNAMNÉ	lehké zranění bez potřeby ošetření	<p>vniknutí do prostoru, odcizení věcného důkazu, zadržení pachatele i s odcizeným věcným důkazem;</p> <p>poškození manipulační jednotky bez poškození skladovaných látek;</p>	poškození zabezpečení a vybavení, které je možno napravit vlastními zdroji do 48 hodin od poškození
III.	KRITICKÉ	zranění s potřebou ošetření, příp. hospitalizace	<p>odcizení věcného důkazu z režimového prostoru, vypátrání věcného důkazu i pachatele po jeho opuštění střeženého prostoru;</p> <p>únik chemické látky</p>	poškození zabezpečení a vybavení, které je možno napravit vlastními zdroji a stávajícími subdodavateli zabezpečení do 168 hodin
IV.	KATASTROFICKÉ	smrt, trvalé následky	<p>odcizení věcného důkazu z režimového prostoru bez jeho následného dopátrání;</p> <p>záměna věcných důkazů;</p> <p>chemická reakce nebezpečných látek způsobující požár či výbuch</p>	poškození zabezpečení a vybavení, které není možno napravit vlastními zdroji, nutnost zakázky od mimořádných subdodavatelů (výběrové řízení), doba nápravy přesahuje 168 hodin

Na základě zjištěných možných zdrojů rizik je vypracována výsledná matice (Tab. 8), která slouží k posouzení míry rizika, kde výsledná hodnota rizika „R“ se rovná součinu důsledku „D“ a pravděpodobnosti „P“.

Tabulka 8. Matice rizik (zpracování vlastní)

P \ D	I.	II.	III.	IV.
A	1	3	6	10
B	2	5	9	13
C	4	8	12	15
D	7	11	14	16

Výslednou maticí rizik se následně určuje míra jeho přijatelnosti, která se dělí dle hodnot na tři kategorie (Tab. 9).

Tabulka 9. Kategorie přijatelnosti (zpracování vlastní)

Označení	Název	Popis
1 až 7	přijatelné	Akceptovatelné riziko, přijatelné podle současného stavu, ale je nutné jej třeba monitorovat a kontrolovat. Systém je bezpečný.
8 až 13	částečně přijatelné	Nepříliš významné riziko. Jsou nutná bezpečnostní opatření a kontrola jejich dodržování – bez tohoto není možné ohrožené pracovní činnosti provádět.
14 až 16	nepřijatelné	Nepřijatelné riziko, činnost nesmí být započata nebo v ní pokračováno do té doby, než bude riziko redukováno.

Hodnota rizika spadající do zelené neboli přijatelné kategorie značí relativně bezpečný systém vyžadující neustálý monitoring vývoje rizika. Částečně přijatelná rizika vyžadují nápravná opatření, naopak nepřijatelná rizika signalizují natolik kritickou situaci, která vyžaduje pozastavení systému a okamžité kroky vedoucí k minimalizaci hodnoty rizika.

6.3 Aplikace metody What if na systém bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek

Aplikace metody What if na systém bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů s důrazem na jednotlivé příčiny rizik, jejich důsledky, návrhy opatření vedoucí k eliminaci rizika a vyhodnocení, zda se jedná o riziko přijatelné, částečně přijatelné nebo nepřijatelné (Tab. 10).

Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik (zpracování vlastní)

P. č.	Příčina	Důsledek	P	D	Riziko	Návrh opatření k minimalizaci rizika
POSTUP POLICISTŮ						
1.	Jednotlivá činnost v rámci drogové kriminality není rozčleněna mezi policisty s požadovanou odbornou znalostí.	Nerozčlenění činnosti mezi policisty s patřičnou odbornou znalostí zvyšuje pravděpodobnost dopuštění se pochybení s různým stupněm následků.	B	II	5	V rámci systemizace služebních míst Police ČR utvářet pracovní týmy a skupiny dle požadované odbornosti.
2.	Činnost policistů po linii toxikologie není ošetřena legislativou.	Chybějící právní úprava dané problematiky prakticky znemožňuje vykonávat jakoukoli činnost.	A	II	3	Vytvořit odpovídající právní normy s aktualizací dle aktuálních potřeb.
3.	Policisté vykonávající činnost po linii toxikologie nejsou pravidelně proškolení.	Absentující proškolení v pravidelném opakování se spolupodílí na nízké objasňovací schopnosti drogové kriminality a zvyšuje míru pochybení při výkonu práce.	B	II	5	Zajistit pravidelné proškolení s povinnou účastí všech dotčených pracovníků.
4.	Odborné znalosti a dovednosti policistů vykonávající činnost po linii toxikologie nejsou soustavně doplňovány.	Nedostatek soustavného doplňování odborných znalostí a dovedností se spolupodílí na nízké objasňovací schopnosti drogové kriminality.	B	II	5	Zajistit doplňování odborných znalostí a dovedností policistů s povinnou účastí a pravidelným přezkoušením.
5.	Policisté vykonávající činnost po linii toxikologie nejsou vybaveni osobními ochrannými pracovními prostředky.	Chybějící osobní ochranné pracovní prostředky a pomůcky mohou způsobit ohrožení na zdraví a životě.	B	III	9	Vybavit policisty vykonávající činnost po linii toxikologie osobními ochrannými pracovními prostředky a pomůckami s pravidelnou obměnou a doplňováním spotřebovaného materiálu.

Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik (pokračování tabulky 10) (zpracování vlastní)

P. č.	Příčina	Důsledek	P	D	Riziko	Návrh opatření k minimalizaci rizika
6.	Policisté vykonávající činnost po linii toxů nejsou vybaveni odpovídajícími manipulačními jednotkami určenými pro uložení zajištěných věcí vhodným způsobem.	Nedostatečné a neodpovídající manipulační jednotky mohou způsobit chemické reakce nebezpečných látek a přímo tak ohrozit zdraví, život a majetek.	C	III	12	Vybavit policisty odpovídajícími manipulačními jednotkami v dostatečném množství a odpovídající kvalitě.
OBJEKT A REŽIMOVÝ PROSTOR						
7.	Režimový prostor není dostatečně označený.	Možné neúmyslné narušení režimového prostoru.	B	II	5	Zajistit dostatečné označení objektu a následně pravidelně provádět jeho kontroly.
8.	Režimový prostor není vymezen ploty nebo stěnami.	Možné neúmyslné narušení prostoru, ale také pro případné úmyslné narušení chybí překážka k překonání.	A	III	6	Vzhledem k povaze skladovaných věcí provést oplocení objektu a jeho zabezpečení stěnami. Provádět pravidelnou kontrolu celistvosti tohoto druhu zabezpečení.
9.	Kvalita a pevnost stěn a plotů je narušena.	V případě úmyslného narušení chybí překážka k překonání.	B	III	9	Zajistit celistvost stěn a oplocení dle terénních možností, následně provádět kontrolu stavu.
10.	Přístupové body do režimového prostoru nejsou vyznačeny.	Zvýšená komplikace při naskladnění a vyskladnění zajištěných věcí z důvodu možné neznalosti umístění režimu prostoru.	B	II	5	Zajistit zřejmé označení určeného vstupu.
11.	Přístupové body do režimového prostoru nejsou zabezpečeny.	Absentuje překážka pro případ narušení prostoru.	B	III	9	Zabezpečit přístupové body způsobem odpovídajícím povaze skladovaných věcí.
12.	Přístupové body do režimového prostoru nejsou omezeny na určitý počet.	Zvýšené personální i materiální nároky na ostrahu a zabezpečení režimového prostoru.	C	I	4	Omezit přístupové body na nejnížší nutný počet.

Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik (pokračování tabulky 10) (zpracování vlastní)

P. č.	Příčina	Důsledek	P	D	Riziko	Návrh opatření k minimalizaci rizika
13.	Režimový prostor není rozdělen do samostatných skladovacích místností tak, aby odpovídaly druhům skladovaných látek.	Chybějící odpovídající skladovací místnosti mohou způsobit chemické reakce nebezpečných látek a přímo tak ohrozit zdraví, život a majetek.	D	III	14	Rozdělit režimový prostor na jednotlivé skladovací místnosti odpovídající povaze a druhu skladovaných látek.
ZABEZPEČENÍ A VYBAVENÍ REŽIMOVÉHO PROSTORU						
14.	Obvodové zabezpečení režimového prostoru není vícevrstvé.	Snížená úroveň zabezpečení.	B	II	5	Zajistit vícevrstvé či několika úrovně zabezpečení režimového prostoru.
15.	Režimový prostor není chráněn mechanickými zábrannými prostředky.	V případě úmyslného narušení chybí překážka k překonání.	B	III	9	Vybavit režimový prostor mechanickými zábrannými prostředky.
16.	Režimový prostor není vybaven poplachovým zabezpečovacím systémem.	Chybějící systém určený pro detekci přítomnosti vstupu nebo pokusu o vstup narušitelem do hlídaného prostoru a následnou akustickou či optickou signalizaci.	B	III	9	Zajistit instalaci poplachového zabezpečovacího systému.
17.	Režimový prostor není střežen dohledovým kamerovým systémem.	V případě narušení prostoru ztížení operativnosti zákroku.	B	III	9	Instalovat kamerový systém, pro pokrytí střeženého objektu.
18.	Režimový prostor není vybaven elektrickým zámkovým zařízením a systémem pro kontrolu vstupů.	Možnost vniknutí do režimového prostoru neoprávněným osobám.	B	III	9	Instalovat systémy k zajištění řízení a evidence přístupů do režimového prostoru.

Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik (pokračování tabulky 10) (zpracování vlastní)

P. č.	Příčina	Důsledek	P	D	Riziko	Návrh opatření k minimalizaci rizika
19.	Režimový prostor není vybaven systémy požárně bezpečnostního zařízení.	V případě vzniku požáru chybí signalizace požáru zajišťující únik osob při požáru a omezení šíření požáru.	A	III	6	Instalovat systémy požárně bezpečnostního zařízení, jako je např. zařízení pro požární signalizaci, potlačení požáru nebo výbuchu aj.
20.	Režimový prostor není vybaven zařízením sloužící k detekci úniku NL.	V případě úniku nebezpečných látek hrozící ohrožení na zdraví, životě a majetku.	B	III	9	Vybavit režimový prostor zařízením k detekci úniku nebezpečných látek
21.	Režimový prostor není vybaven technickým větráním, případně chlazením místností klimatizací.	Nemožnost regulace teploty může způsobit reakci skladovaných NL.	C	II	8	Instalovat technické větrání prostorů, případně klimatizaci.
22.	Dveře jednotlivých skladů režimového prostoru nejsou označeny číslem skladu a povolenými látkami ke skladování v souladu s potřebami bezpečnostních značek s upozorněním.	Není zajištěno společné skladování pouze těch látek, které spolu nereagují, hrozí chemická reakce a ohrožení na zdraví, životě a majetku.	C	III	12	Dveře jednotlivých skladů označit číslem a povolenými látkami ke skladování.
23.	Regály nejsou označeny štítky s uvedenou nejvyšší nosností sloupce a buňky a počtem sloupců a buněk ve sloupci.	Překročením maximální nosností sloupce a buňky hrozí prasknutí police, sesunutí uskladněného materiálu a únik skladovaných látek.	C	III	12	Veškeré regály označit štítky s uvedenou nejvyšší nosností sloupce a buňky a počtem sloupců a buněk ve sloupci.

Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik (pokračování tabulky 10) (zpracování vlastní)

P. č.	Příčina	Důsledek	P	D	Riziko	Návrh opatření k minimalizaci rizika
OSOBY S OPRÁVNĚNÝM VSTUPEM DO REŽIMOVÉHO PROSTORU						
24.	Osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru nejsou pouze zaměstnanci Policie ČR.	Hrozící neodborná manipulace se skladovými zásilkami a možnost jejich zneužití či zcizení.	A	III	6	Zabránit vstupu nepovolaným osobám.
25.	Osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru nejsou proškoleny na BOZP a PO se specifiky pracovní činnosti a objektu.	Neznalost postupů a povinností z dané oblasti v případě havárie či mimořádné události zvyšuje míru pravděpodobnosti nepříznivých následků.	A	III	6	Prokazatelně proškolit osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru na problematiku BOZP a PO se specifiky pracovní činnosti a objektu a tato školení opakovat v pravidelných cyklech.
26.	Periodické školení i přezkoušení osob s oprávněným vstupem do režimového prostoru není prováděno.	Neznalost postupů a povinností z dané oblasti zvyšuje míru pravděpodobnosti vzniku nepříznivé situace.	A	III	6	Zajistit prokazatelné a pravidelné školení a přezkoušení osob s oprávněným vstupem do režimového prostoru.
27.	Osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru nejsou vybaveny osobními ochrannými pracovními prostředky.	Chybějící osobní ochranné pracovní prostředky a pomůcky mohou způsobit ohrožení na zdraví a životě.	B	III	9	Vybavit osoby s oprávněným vstupem do režimového prostoru osobními ochrannými pracovními prostředky a pomůckami s pravidelnou obměnou a doplňováním spotřebovaného materiálu.
SKLADOVÁNÍ VĚCNÝCH DŮKAZŮ						
28.	Nebezpečné látky a přípravky nejsou skladovány tak, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana životního prostředí.	Únik nebezpečné chemické látky do životního prostředí může znamenat vážné ohrožení životů a zdraví občanů nebo životního prostředí.	C	IV	15	Zajistit skladovací podmínky nebezpečných látek tak, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana životního prostředí.

Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik (pokračování tabulky 10) (zpracování vlastní)

P. č.	Příčina	Důsledek	P	D	Riziko	Návrh opatření k minimalizaci rizika
29.	Každá manipulační jednotka není označena příslušným symbolem nebezpečnosti a názvem látky, případně bližšími údaji o její nebezpečnosti.	Neznalost přesného obsahu manipulační jednotky znemožňuje její správné uložení k ostatním látkám, které spolu nereagují. Hrozí chemická reakce, ohrožení života, zdraví a majetku.	C	III	12	Řádně označovat každou manipulační jednotku příslušným symbolem nebezpečnosti a názvem látky, případně bližšími údaji o její nebezpečnosti.
30.	Při skladování není vyloučeno vzájemné negativní působení uskladněných chemických látek a chemických přípravků.	Hrozí chemická reakce, a tím ohrožení života, zdraví a majetku.	C	IV	15	Zajistit rozložení skladu tak, aby byly společně skladovány jen ty látky, které spolu nereagují.
31.	U uskladněných chemických látek a chemických přípravků není zabráněno ohrožení zdraví lidí.	Ohrožení zdraví a života lidí s možností trvalých následků.	B	IV	13	Nastavit systém ukládání chemických látek a přípravků v souladu s BOZP a právními předpisy.
32.	Manipulační jednotky neposkytují dostatečnou ochranu uloženému materiálu.	Hrozí poškození uloženého materiálu a jeho úniku, čímž může dojít k ohrožení zdraví, života a majetku, či životního prostředí.	C	III	12	Nastavit systém a proškolení skladníků tak, aby manipulační jednotky s nedostatečnou ochranou uloženého materiálu nebyly přijaty na sklad k uložení.
33.	Při skladování věcných důkazů není vyloučena možná záměna.	Protiprávní jednání.	A	III	6	Nastavit systém skladování věcných důkazů a provádění jejich pravidelných kontrol a inventarizace.
SKLADOVÁNÍ VĚCNÝCH DŮKAZŮ						
34.	Proces likvidace věcných důkazů není ošetřen právními předpisy	Chybějící právní úprava dané problematiky prakticky znemožňuje vykonávat jakoukoli činnost.	A	II	3	Vytvořit odpovídající právní normy s aktualizací dle aktuálních potřeb.

Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik (pokračování tabulky 10) (zpracování vlastní)

P. č.	Příčina	Důsledek	P	D	Riziko	Návrh opatření k minimalizaci rizika
35.	Fyzické likvidaci věcných důkazů nepředchází administrativní činnost ověřující možnost a správnost fyzické likvidace.	Možné neoprávněné zlikvidování věcných důkazů a dopuštění se tak protiprávního jednání.	A	II	3	Nastavit systém administrativních činností předcházející fyzické likvidaci věcných důkazů a víceúrovňové kontroly.
36.	Fyzická likvidace věcných důkazů není prováděna za přítomnosti pracovníků policie a po několikastupňové kontrole.	Hrozící zcizení či zneužití věcných důkazů.	A	II	3	Před fyzickou likvidací provést víceúrovňovou kontrolu věcných důkazů a samotnou likvidaci provádět za přítomnosti alespoň 2 pracovníků policie.
37.	Fyzická likvidace věcných důkazů není prováděna prověřenou firmou.	Hrozící zcizení či zneužití věcných důkazů.	A	II	3	Likvidaci věcných důkazů může provádět jen prověřená firma po splnění všech podmínek veřejné zakázky.

6.4 Vyhodnocení analýzy rizik

Z analýzy rizik jednoznačně vyplývá, že nejproblematictějšími oblastmi z hlediska bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů jsou neodpovídající skladové podmínky, konkrétněji chybějící skladové místnosti odpovídající požadavkům jednotlivých vlastností skladovaných chemických látek, čímž by došlo k zabránění skladování látek, které spolu mohou vzájemně reagovat. Tento hrubý nedostatek je možno řešit kompletní rekonstrukcí stávajícího režimového prostoru, kdy by byl současně vyřešen problém chybějícího technického odvětrání, případně chlazení místností klimatizací. Možné dispoziční řešení režimového prostoru s důrazem na rozdělení skladových místností je dále řešeno v kapitole 7.6.

Ostatní nedostatky, jako jsou chybějící značky s povolenými látkami ke skladování v souladu s potřebami bezpečnostních značek s upozorněním, označení manipulačních jednotek a dostatečná ochrana manipulačních jednotek uloženého materiálu, nebo celkový systém skladování, jsou problémy, jejichž dlouhodobé nedodržování může mít fatální následky, ale jejich odstranění a nastavení jako funkčního celku není časově a finančně tolik náročné, jako je tomu u případné stavební rekonstrukce stávajících prostor. Tuto problematiku je možno eliminovat nastavením systému zapracovaného například do místního řádu režimového prostoru. Jednotlivá doporučení vybraných rizik jsou zpracována v kapitole číslo 7.

Naopak jako bezproblémové a fungující se jeví nastavení procesu samotné likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů. Jak již ze samotné praxe vyplývá, nastavení tohoto procesu nemá, vlastně ani nemůže mít nedostatky. Je zde kladen veliký důraz na administrativní zpracování, které předchází fyzické likvidaci a také je zde nastaven několikastupňový kontrolní mechanismus, který způsobuje prakticky nemožnost závažných pochybení.

7 NÁVRH DOPORUČENÍ PRO MINIMALIZACI VYBRANÝCH RIZIK

Pro zajištění maximální bezpečnosti při skladování omamných a psychotropních látek včetně prekursorů je nutné zajistit skladové prostory splňující kritéria odpovídající skladováním zajištěných látek při řešení problematiky toxí. Nezbytně nutné je také písemné určení pracovníka odpovědného za provoz skladu, údržbu jeho vybavení, opravy a prohlídky skladových zařízení a prostředků.

Návrh doporučení pro minimalizaci vybraných rizik je rozdělen do pěti podkapitol, které vedou k nastavení systému skladování omamných a psychotropních látek včetně prekursorů. Návrh rozšiřuje základní povinnosti vyplývající ze zákonů. Zapracování tohoto návrhu například do místního řádu režimového prostoru napomůže k minimalizaci hrozících rizik.

7.1 Podmínky pro bezpečný provoz skladu

Podmínky pro zajištění bezpečného provozu skladu jsou rozděleny do jednotlivých oblastí tak, aby byla zajištěna přehlednost a snadnější orientace.

7.1.1 Požadavky na bezpečnost práce

Požadavky na bezpečnost práce jsou zpravidla zapracovány ve vnitřních bezpečnostních směrnících organizace. Jedná se o opatření a postupy, které vycházejí ze zákonných povinností. Následující požadavky rozšiřují všeobecná pravidla bezpečnosti práce a vedou tak k minimalizaci rizik vyplývajících z problematiky bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek:

- Skladové prostory musí svým provedením, vybavením a uspořádáním odpovídat druhu skladových látek.
- Skladované látky a přípravky je nutno skladovat tak, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví životního prostředí.
- Každá skladovaná látka, respektive její obal musí být označen v souladu s NV 375/2017 Sb., tedy příslušným symbolem nebezpečnosti a názvem látky, případně bližšími údaji o její nebezpečnosti.
- Látky je možno skladovat pouze v originálních obalech nebo označených náhradních obalech k tomu určených. V případě, že skladované látky nejsou uloženy

v originálních obalech, musí být vnitřní i vnější obal v souladu s bezpečnostním listem tak, aby se předešlo nežádoucím reakcím nebo úniku skladované látky.

- Obaly musí být uloženy v záchytných vanách, otvorem nahoru, náležitě utěsněny a zajištěny proti úniku obsahu.
- Skladované látky je možno ukládat pouze do regálů nebo do záchytných van určených k uložení na zemi.
- Je zakázáno užívat poškozené obaly.
- Skladování látek v otevřených nádobách není dovoleno.
- Je nepřipustné, aby jako obal byly použity PET lahve od potravin.
- Jednotlivé látky je možno skladovat jen na místech k tomu určených, v předepsaném množství a v bezpečných obalech.
- Skladové prostory musí být opatřeny dostatečným množstvím absorpčních prostředků.
- Ke každé skladované látce je nutno mít k dispozici bezpečnostní list, který je volně dostupný pro případ potřeby.
- V průběhu skladování musí být vyloučena možná záměna skladovaných látek, jejich vzájemné negativní působení. Musí být zabráněno jejich pronikání do životního prostředí a ohrožení na zdraví lidí.
- Společně je možno skladovat jen ty látky, které spolu nikterak nereagují.
- Teploty v jednotlivých místech musejí být regulovány v souladu s požadavky uvedenými v bezpečnostních listech.
- Veškerý materiál uložený ve skladových prostorech je nutno ukládat tak, aby se při ukládání, manipulaci nebo odebírání nemohl sesunout. Materiál vyšší váhy je pak ukládán do spodních částí regálu.
- Skladované látky mohou být ukládány do maximální výšky 1,8 m. Při odběru nebo zakládání látek smí být manipulace s nimi prováděna maximálně do výšky očí obsluhy.

- Osoby oprávněné manipulovat s materiálem a skladovanými látkami v prostorech skladu se pohybují opatrně a maximálně dbají o vlastní bezpečnost a bezpečnost dalších přítomných.
- Ve skladu nebo při manipulaci se skladovanými látkami není dovoleno jíst, pít, kouřit anebo manipulovat s otevřeným ohněm.
- Vstupy do jednotlivých místností skladu jsou označeny identifikátorem s číslem skladu, seznamem povolených látek ke skladování a bezpečnostní značkou s upozorněním.
- Tlakové nádoby jsou ukládány v místnosti tomu určené, jsou zajištěné proti pádu a oddělené nádoby plné od prázdných s jednoznačným označením.
- Podlaha ve skladech musí být nepropustná a odolná vůči všem skladovaným látkám.
- Skladové prostory musí být zabezpečeny tak, aby nedošlo k úniku látek do povrchových nebo pozemních vod.
- Povinností odpovědné osoby je udržování volných komunikací, únikových cest, přístupů k uzávěrům médií a přístupů k hasicím přístrojům a hydrantům.
- Povinností přítomných osob je používat stanovené osobní a ochranné pracovní prostředky.
- Uskladňovat jednotlivé druhy přijímaných látek pouze ve skladech tomu vyhrazených.
- Dodržovat maximální povolené množství látek a maximální nosnosti v daném skladovém prostoru.
- Nepřipustit uskladnění látek, jejichž obal jeví znaky poškození, nebo není dostatečně těsný.
- Zajistit zákaz vstupu do skladových prostor nepovolaným osobám.

7.1.2 Požadavky na skladové prostory

Skladové prostory, ve kterých jsou skladovány návykové látky, prekursory, včetně zařízení k jejich výrobě, přípravky obsahující návykové látky a jiné nebezpečné látky, spadají do kategorie tzv. režimových prostorů. Požadavky na takovéto prostory jsou následující:

- Nesmí být nadměrně zatěžovány části staveb a stavebních konstrukcí, pokud není prokázána dostatečná nosnost částí staveb a stavebních konstrukcí.
- Provozní plochy skladových prostor musí být vhodné pro použité skladovací zařízení, použitou skladovou technologii, skladovaný materiál a skladované manipulační jednotky.
- Veškeré provozní plochy skladu musí být zastřešeny.
- Maximální přípustná nosnost podlahy musí být viditelně umístěna.
- Komunikace a podlahy ve skladu musí být rovné, zpevněné, nepoškozené, uklizené, čisté a nekluzké. Všechny plochy musí být bez nerovností, pravidelně udržovány v čistotě a odolné proti působení skladových látek.
- Skladové prostory musejí být označeny bezpečnostními značkami „Zákaz vstupu nepovolaným osobám“ a „Zákaz kouření a manipulace s plamenem“.
- Ve skladových prostorech nesmí být uložen materiál, který nesouvisí s provozem skladu.
- Přístup k hasicím přístrojům, požárním hydrantům a uzávěrům inženýrských sítí musí volný a bez jakýchkoli překážek.
- Prostředky k zajištění první pomoci musejí být přístupné.

7.1.3 Požadavky na regály

V režimovém prostoru této kategorie je v převážné většině pro skladování věcných důkazů využíváno regálu. Z toho důvodu je nezbytné dodržení následujících požadavků na regály:

- Regály musí být postaveny na pevném základu, který nepodléhá deformacím tak, aby bylo možno zajistit jejich stabilitu.
- Stabilita regálů musí být zajištěna ve všech provozně možných stavech – prázdných, částečně i zcela zaplněných.

- Je nepřijatelné zajišťovat stabilitu regálů vzájemným opíráním nebo opíráním o další konstrukci.
- Každý regál musí být trvale a čitelně označen na viditelném místě nosností regálové buňky a sloupce a počtem buněk a sloupců. Nosnost regálů nesmí být překročena.
- Maximální zatížení regálů musí být v souladu s nosností podlah skladu, ve kterém jsou umístěny.
- Regály musí být pravidelně kontrolovány, a to prokazatelnou formou. Pokud není perioda kontrol stanovena výrobcem, minimálně 1x za rok a po každém přemístění. Kontrolou je ověřováno, zda regály odpovídají technické dokumentaci z hlediska stability, tuhosti spojů, svislosti a vodorovnosti. O výsledku kontroly je veden záznam.
- Regály, jejichž špatný technický stav by mohl ohrozit bezpečnost pracovníků, nesmějí být používány.
- K regálům musí být zachován volný přístup a nesmí být zabráněno zakládání a odebírání materiálu z regálu.
- Manipulační jednotky, materiál a předměty musí být uloženy tak, aby nedošlo k jejich sesunutí.
- Poškozené manipulační jednotky nesmějí být zakládány.
- Na regály je zakázáno lézt, nebo do nich vstupovat.
- Manipulační jednotky obsahující chemické látky musí být uloženy v záchytných vanách.

7.1.4 Požadavky na manipulační jednotky

Manipulační jednotkou se rozumí bedny, nádoby a jiný materiál sloužící k uložení věcných důkazů. Manipulační jednotky musejí svým charakterem odpovídat těmto požadavkům:

- Zachování tvaru, rozměry a hmotnost musejí odpovídat předpokládané manipulaci, přepravě a skladování.
- Poskytování ochrany uloženému materiálu.
- Odolnost vůči předpokládanému mechanickému a klimatickému namáhání.

- Zákaz používání poškozených manipulačních jednotek a takových jednotek, které by mohly ohrozit bezpečnost osob.

7.1.5 Požadavky a pokyny pro obsluhu a údržbu skladu

Selhání lidského faktoru neboli chyby lidského činitele jsou častou příčinou vzniku nepříznivých, až mimořádných událostí, proto požadavky pro obsluhu a údržbu skladu jsou jednou z klíčových oblastí:

- Skladové prostory musí být zabezpečeny proti vniknutí nepovolaných osob – uzamčeny. Klíče od skladu mohou mít jen oprávněné osoby. Jedno provedení klíčů pro případ havarijní situace je uloženo u ostražky.
- Skladové prostory musí být udržovány suché a teplota regulována dle jednotlivých požadavků z bezpečnostních listů.
- V případě podezření na únik skladovaných látek musí obsluha zahájit intenzivní větrání a odstranění příčiny vzniku úniku škodlivých látek.
- Při pohybu v zamořeném prostoru je nezbytné používat stanovené ochranné pracovní prostředky včetně masky s filtrem a dodržovat požární bezpečnost.
- Ulička a manipulační prostory musí být udržovány neustále průchozí, nesmějí být zužovány provozním zařízením ani skladovým materiálem.
- Podlaha skladu musí být udržována v řádném stavu, poškozené povrchy musí být neprodleně opraveny.
- Ve skladu i v manipulačních prostorech se musí udržovat čistota a pořádek.
- Během provozu je zapotřebí provádět kontrolní činnost, zda nedochází k úniku skladovaných nebezpečných látek z obalů. V případě zjištění netěsnosti je třeba obsah obalu přemístit do náhradního.
- Při nahodilém rozlité se musí veškeré úniky neprodleně odstranit pomocí vhodného sorpčního materiálu.
- Ve skladu nesmějí být uloženy materiály, ani předměty nesouvisející s provozem skladu.
- Obaly s chemickými látkami musí být uloženy v regálech nebo jiném skladovacím zařízení a vždy musí být zabezpečeny proti pádu a ohrožení.

7.2 Dopravní komunikace ve skladovém prostoru

Všechny pěší a dopravní komunikace nesmějí být opomíjenou částí při nastavování funkčního systému bezpečnosti skladování omamných a psychotropních látek včetně prekursorů. Neustále volné a dostatečně široké komunikace významně snižují riziko při manipulaci se skladovými zásilkami:

- Ve všech skladových prostorech musí být trvale udržován pořádek a čistota.
- Prostory chodeb musí být trvale udržovány volně průchozí a nesmí zde být umíst'ovány žádné překážky.
- Prostory před regály musí být trvale udržovány volné, nesmí být zužovány ani zastavovány překážkami.
- Šířka uliček mezi regály musí odpovídat způsobu ukládání materiálu a být udržována její minimální šířka, a to nejméně 1 metr.
- Nebezpečná místa na komunikacích, jako jsou například zúžené profily aj., musí být označeny.

7.3 Zásady bezpečného zacházení s chemickými látkami

Omamné a psychotropní látky a prekursory se sestávají v mnoha případech z chemických látek. Nakládat s chemickými látkami může pouze zaměstnanec, který byl řádně a prokazatelně proškolen odborně způsobilou osobou pro nakládání s tímto druhem materiálu. Mezi zásady bezpečného zacházení s chemickými látkami patří zejména:

- S chemickými látkami smějí zacházet pouze osoby pověřené touto činností.
- Každá osoba je povinná se, před zahájením jakékoliv činnosti s chemickými látkami, seznámit s charakterem a nebezpečnými vlastnostmi těchto látek, s doporučenými způsoby zacházení, včetně bezpečnostních a ochranných opatření a zásadami první pomoci.
- Před zahájením prací vybavit pracoviště dostatečným množstvím absorpčních prostředků, prostředky první pomoci a osobních ochranných pracovních prostředků pro pracovní i havarijní účely.
- Před zahájením ruční manipulace s nebezpečnými látkami zkontrolovat stav držadel či úchytů přepravních beden, těsnost uzavření nádob a pevnost obalů.

- Při práci zajistit kontrolu další osobou zvenčí, která se nachází mimo ohrožený prostor.
- Zajistit dostatečný pracovní a manipulační prostor umožňující bezpečně provádět požadované činnosti.
- Chemické látky je možno skladovat pouze na místech tomu určených, v předepsaném množství a odpovídajících obalech s označením.
- Zabránit společnému skladování látek, které spolu mohou nebezpečně reagovat.
- Pokud nejsou nebezpečné látky skladovány v originálním obalu, musí být vnitřní i vnější obal v souladu s bezpečnostními listy tak, aby látky spolu s obalem nereagovaly.
- Je zakázáno přechovávat chemické látky v obalech běžně používaných na potraviny a krmiva.
- S prázdnými obaly od chemických látek je nutno zacházet až do likvidace stejným způsobem, jako s plnými.
- Nutná znalost vlastností a účinků používaných látek a vědomí vzniku trvalého nebezpečí při práci s nimi.
- Povinnost dodržovat příslušné bezpečnostní předpisy a pokyny k zacházení s látkami, zásady osobní a provozní hygieny a používat osobních ochranných pracovních prostředků.

7.4 Postup při úniku látky

Povolané osoby pohybující se v režimovém prostoru musejí dbát maximální obezřetnosti, a to nejen při práci se skladovými zásilkami, ale také při pohybu v těchto prostorech. V okamžiku, kdy dojde k nebezpečné a neočekávané situaci v podobě úniku látky, je postup následující:

- Použít osobní ochranné pracovní prostředky a tím zabránit vdechnutí výparů nebezpečné látky, jejímu kontaktu s kůží a očima, znečištění oděvu a obuvi.
- Zabránit dalšímu úniku nebezpečné látky a znečištění tak okolí.
- Při uniku nebezpečné látky vyloučit všechny možné inicializační zdroje.

- Neprodleně odstranit uniklou látku za pomoci vhodného sorpčního materiálu a v souladu s bezpečnostním listem. Použitý sorbent následně odložit do vhodné uzavíratelné nádoby, označit, uklidit na bezpečné místo mimo sklad a zlikvidovat v souladu s platnou legislativou.
- Při větším úniku nebezpečné látky vyrozumět příslušné orgány o nastalé situaci.
- Při úrazu či kontaktu s chemickou látkou poskytnou první pomoc v souladu s bezpečnostním listem.

7.5 Vybavení a použití osobních ochranných pracovních prostředků

Všechny osoby, které jsou oprávněny manipulovat a materiálem, jsou povinny užívat osobní ochranné pracovní prostředky na zajištění:

- ochrany kůže – ochranný pracovní oblek nebo zástěra,
- ochrany očí – ochranné brýle nebo obličejový štít,
- ochrany rukou – ochranné rukavice odolné účinku chemických látek,
- ochrany nohou – vhodná pracovní obuv, případně návleky,
- ochrany dýchacích cest – ochranná maska s vhodným filtrem,

Používání ochranných prostředků kontroluje vedoucí pracovník a bezpečnostní referent při nepravidelných kontrolách.

7.6 Zjednodušený návrh řešení úpravy režimového prostoru s důrazem na rozdělení skladovacích místností

Požadavky na režimový prostor, tedy na sklad omamných a psychotropních látek včetně prekurzorů, se na každém Krajském ředitelství policie ČR výrazně liší. Vše je ovlivňováno ať už rozlohou daného kraje, počtem obyvatel, či nápadem trestné činnosti v oblasti drogové kriminality. Maximální povolené množství pro skladování proto nelze paušalizovat a každé požadavky a podmínky musejí být individuálně posouzeny. Obecně je množství uskladněných látek závislé na velikosti prostoru a dodržení předpisů k zajištění bezpečnosti práce a požární ochrany.

Vzhledem k celkové náročnosti návrhu rekonstrukce režimového prostoru, jako je vyřešení vlastnických práv objektu, projektová dokumentace, statické posudky, vyjádření hasičského

záchranného sboru ČR aj., se následující část zaměřuje pouze na rozdělení režimového prostoru do samostatných místností tak, aby bylo vyřešeno riziko vyplývající z provedené analýzy rizik.

Seznam skladovacích místností je navržen tak, aby jednotlivé místnosti odpovídaly druhům skladovaných látek, přitom v potaz přicházejí nejčastěji se vyskytující látky u zajištěných věcí z oblasti drogové kriminality:

- **Místnost č. 1:** Pomocný technický sklad, určeno pro uložení dosud neznámých látek čekajících na výsledky expertíz.
- **Místnost č. 2:** Povolené látky k ukládání – amalgám sodíku.
- **Místnost č. 3:** Povolené látky k ukládání – kyselina chlorovodíková, kyselina sírová, kyselina fosforečná, kyselina mravenčí, kyselina jodovodíková, kyselina solná.
- **Místnost č. 4:** Povolení látky k ukládání – toluen, aceton, acetonitril, technický líh, methylamin, ethanol, mateční roztoky, benzen, chloform, diethyleter, benzaldehyd.
- **Místnost č. 5:** Povolené látky k ukládání – marihuana, tvrdé drogy.
- **Místnost č. 6:** Povolené látky k ukládání – hydroxid sodný, hydroxid draselný, amoniak vodný roztok, alkalický louh.
- **Místnost č. 7:** Povolené látky k ukládání – červený fosfor, jod, hliník práškový, efedrin, pseudoefedrin, dimethylsulfon, kyselina mandlová, siřičitan sodný.
- **Místnost č. 8:** Povolené látky k ukládání – peroxid vodíku.
- **Místnost č. 9:** Povolené látky k ukládání – láhve pod tlakem – propan butan.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce popisuje teoretické poznatky z oblasti bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů.

Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzovat možná rizika, která mohou nastat v průběhu procesu manipulace s těmito nebezpečnými látkami a jejich vyhodnocení s využitím vybraných metod analýzy rizik. Mezi dílčí cíle byla zařazena témata, jako je vymezení právních předpisů a odborné literatury vztahující se k problematice bezpečnosti skladování a likvidaci omamných a psychotropních látek a prekursorů, popis současného stavu nelegálního obchodu s drogami na území ČR a současného stavu bezpečnosti skladování a likvidace omamných a psychotropních látek včetně prekursorů.

Na základě popisu procesu této problematiky byly za pomoci metod pro analýzy rizik, jako je Checklist, What if a matice rizik stanovena rizika, která mohou nepříznivě ovlivnit celý proces, ale i ohrozit zdraví, život, majetek či životní prostředí. Pro vyhodnocení míry přijatelnosti rizika byla využita matice rizik, kdy ke každému možnému riziku byl zpracován návrh opatření, který by dané riziko odstranil, nebo alespoň vedl k jeho eliminaci.

Rizika, jejichž míra přípustnosti byla kategorizována do stupnice *částečně přijatelné* a *nepřijatelné*, byla následně zapracována do návrhové části diplomové práce. První návrh, který přispěje v ideálním případě k odstranění rizik, obsahuje doporučený postup, který při jeho dodržování zajistí minimalizaci těchto rizik. Jedná se o podmínky a požadavky zajišťující, ať už bezpečný provoz skladu, bezpečné zacházení s omamnými a psychotropními látkami včetně prekursoru, nebo postup při nebezpečných a neočekávaných situacích, která jsou způsobeny únikem nebezpečné látky.

Další část návrhu se pak zabývá členěním režimového prostoru s důrazem na rozdělení skladovacích místností tak, aby vlastnosti jednotlivých místností odpovídaly druhům skladovaných látek. Absence takovýchto místností v režimových prostorech je totiž jedním z nejzávažnějších nedostatků s možnými až katastrofickými následky.

Zpracováním této diplomové práce byly naplněny veškeré stanovené cíle. Práce může sloužit jako vhodný impulz k poukázání na závažnost problémů a nedostatků a napomoci tak schválení finančních prostředků, které bývají často rozhodujícím faktorem při řešení situace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Analýza pomocí kontrolního seznamu - CLA. *MANAGEMENT MANIA* [online]. ©2017 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/analyza-kontrolni-seznam-cla-checklist-analysis>

BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.

BEAN, Philip. *Drugs and crime*. 3rd ed. Portland, Or.: Willan Pub., 2008. ISBN 978-1-84392-331-2

BLAŽEJOVSKÝ, Marek. Charakteristika drogové kriminality v ČR a její vývoj v roce 2009. In: *Bezpecnostni-sbory.cz* [online]. ©2009, [citováno dne 2022-02-20]. Dostupné z: https://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/1-2010/charakteristika_drogove_kriminality_a_jeji_vyvoj_v.htm

Co když analýza. *MANAGEMENT MANIA* [online]. ©2015 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/co-kdyz-analyza-what-if-analysis>

ČESKO. *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Vyd. 6. Praha: Armex, 2015. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-36-6.

ČESKO. *Zákon č. 167 ze dne 15. července 1998 o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1998, částka 167.

GREENBERG R Harros and Joseph J CRAMER, *Risk assessment and risk management for the chemical process industry* : Stone & Webster Engineering Corporation. New York: John Wiley & Sons, 1991. ISBN 978-04-7128-882-4.

HEJDA, Jan. *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000. ISBN 80-245-0080-9.

CHAVAS, Jean-Paul. *Risk Analysis in Theory and Practice*. San Diego, United States: Elsevier Science Publishing Co Inc, 2004. ISBN 0121706214.

JANÍK, Alojz a Karel DUŠEK. *Drogy a společnost*. Praha: Avicenum, 1990. Život a zdraví (Avicenum). ISBN 80-201-0087-3.

JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2234-5.

KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2003. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 8086734056.

KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4331-8.

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE ZLÍNSKÉHO KRAJE. Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, k manipulaci s návykovými látkami. In: *Krajské ředitelství policie Zlínského kraje*. Zlín, 2011, ročník 2011, číslo 114.

KUCHTA, Josef. *Kriminologie: Určeno pro posl. práv. fak.* Brno: Masarykova univerzita, 1993. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 8021006161.

MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4580-0.

MINISTERSTVO VNITRA. Nařízení Ministerstva vnitra a služební přepis státního tajemníka v Ministerstvu vnitra, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů. In: *Ministerstvo vnitra*. Praha, 2019, ročník 2019, číslo 18.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020. In: *Ministerstvo vnitra*. Praha, 2021.

MUSCAT, Richard a Brigid PIKE. *Coherence policy markers for psychoactive substances*. Paris: Council of Europe Publishing, 2014. ISBN 978-92-871-7928-9.

Národní protidrogová centrála. *Výroční zpráva 2018*. In: *Policie ČR*. Praha, 2019.

Národní protidrogová centrála. *Výroční zpráva 2019*. In: *Policie ČR*. Praha, 2020.

Národní protidrogová centrála. *Výroční zpráva 2020*. In: *Policie ČR*. Praha, 2021.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-376-8.

NOVÝ, M., NOVÁKOVÁ, J., WALDHANS, M.: *Projektové řízení staveb I*. Brno: VUT v Brně, Fakulta stavební, 2006.

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR. Pokyn policejního prezidenta o drogové kriminalitě. In: *Policejní prezidium ČR*. Praha, 2016, ročník 2016, číslo 272.

NOVOTNÝ, Oto, Tomáš GŘIVNA, Pavel ŠÁMAL a Rudolf VOKOUN. *Trestní právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-509-0.

SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY. Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027. In: *Vláda české republiky* [online]. ©2009-2022 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogoва-politika/Narodni_strategie_2019-2027_fin.pdf

ŠTEFAN, Jiří a Jan MACH. *Soudně lékařská a medicínsko-právní problematika v praxi*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0931-7.

ŠTEFAN, Jiří a Jiří HLADÍK. *Soudní lékařství a jeho moderní trendy*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3594-8.

ŠTABLOVÁ, Renata. *Proměny české drogové scény na přelomu tisíciletí*. Bulletin Národní protidrogové centrály, 2009, č.1.

ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Vývoj drogové kriminality v prvních pěti letech České republiky*. Bulletin Národní protidrogové centrály, 1999, č.1.

TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. *Drogová kriminalita – včera, dnes a zítra*. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR. 2001, roč. 34, č.4. ISSN 1210-9150.

Trestné činy související s drogami. Epravo.cz [online]. Staré Město, ©2002 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trestne-ciny-souvisejici-s-drogami-15570.html>

YOE, Charles E. Principles of risk analysis: decision making under uncertainty. Second edition. Boca Raton: CRC Press, [2019]. ISBN 978-1-138-47820-6.

Zásady skladování nebezpečných chemických látek [online]. EnviGroup, © 2015 [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.envigroup.cz/zasady-skladovani-nebezpecnych-chemickych-latek.html>

ZEMAN, Petr, Michaela ŠTEFUNKOVÁ a Ivana TRÁVNÍČKOVÁ. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-151-6.

ZOUBKOVÁ, Ivana a Marcela MOULISOVÁ. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-05-5.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

CLA Checklist analysis

ČR Česká republika

ETR Evidence trestního řízení

EU Evropská unie

NV Nařízení vlády

OPL Omamné a psychotropní látky

PO Požární ochrana

PSE Pseudoefedrin

WHO World Health Organization

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. Varna pervitinu – zajišťování věcných důkazů.....	40
Obrázek 2. Nevhodné uložení skladových zásilek.....	43
Obrázek 3. Oxidující skladová zásilka.....	43
Obrázek 4. Nepřípustná manipulační jednotka skladové zásilky.....	44

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Přehled nekompatibilních chemikálií.....	28
Tabulka 2. Zajištěné kontrolované látky a orientační finanční újma za rok 2018.....	36
Tabulka 3. Zajištěné kontrolované látky a orientační finanční újma za rok 2019.....	37
Tabulka 4. Zajištěné kontrolované látky a orientační finanční újma za rok 2020.....	37
Tabulka 5. Aplikace metody Checklist.....	46
Tabulka 6. Kategorie pravděpodobnosti	48
Tabulka 7. Kategorie závažnosti dopadu	49
Tabulka 8. Matice rizik	50
Tabulka 9. Kategorie přijatelnosti.....	50
Tabulka 10. Identifikace a hodnocení rizik metodami What if a Matice rizik.....	51

